

ክፍል ዓምስት

ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ምን ዓይነት ሰው ምስክር ሊሆን ይችላል?

የቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ፣ አምልኮና ሥርዐት ትክክለኛነት የሚሰካው ባብዛረኛው የዘመን ብዛት እይደለም። ታሪካዊ ስለ ሆነና ብዙ ደጋፊ በላለው፣ ተቀባይነት ስላገኘም አይደለም። በዋናነት፣ በማይሰወጠውና ለዘላለም ጸንቶ በሚኖረው በእግዚአብሔር ቃል ላይ በመመሥረቱ ነው። ኢስተቤክ ምን ዓይነት ሰው ምስክር እንደሚሆንበት ለመገንዘብ፣ ቤተ ክርስቲያን ከየት ተነሥታ፣ በምን በምን ውስጥ ዐልፋ እዚህ እንደ ደረሰች፣ ከውቅያኖስ የሚሰፋ የረጅም ዘመን ስፊ ታሪኳን ማየትና ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ማስተያየት መሠረታዊው ነገር ነው። ከዚህ ውጪ የቤተ ክርስቲያንን ጤናማነት የምንመዝገበት መሰረታዊ ከቶ አይኖርም።

እስካሁን እንደ ተመሳክትነው፣ በምድር ላይ እንከን አልባ ቤተ ክርስቲያንን ማግኘት አስቸጋሪ ነው። ቤተ ክርስቲያን በልዩ ልዩ ችግሮች ውስጥ የምታልፍ ብትሆንም፣ ራሷ የሆነው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን በዚያው እንድትቀጥል አይሻም። «ስድፈት» እና «የፊት መጠማደድ»፣ ይህንም የመስለ ሌላ እንከን የማይገኝበት ቅድስት ቤተ ክርስቲያንን ወደ ራሱ ለማቅረብ ይፈልጋልና (ኡፌ. 5፥27)፣ ቤተ ክርስቲያን በየጊዜው በነገር ሁሉ እየታደሰችና እየተለወጠች መሄድ ይገባታል። እዚህ ላይ «ስድፈት» የሚለው ለቅድስና ተስማሚ ባልሆነ የገጢእት ኑሮ መመላለስን ሊያሳይ፣ «የፊት መጠማደድ» ደግሞ እርጅናን ማስተም፣ ለክርስቶስ ተገቢ የሆነው የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ውበት መርገፍን ሊያመለክት ይችላል። እንደነዚህ ያሉ ጉድለቶች ቤተ ክርስቲያን ከክርስቶስ ጋር ያላትን ኅብረት የሚያበላሽ ናቸውና፣ የትኛዋም አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ራሷን እየመረመረች ነቀፌታዎቿን ማበወገድ ይጠበቅባታል፤ ክርስቶስ ለቤተ ክርስቲያን ራሱን እሳልፎ የሰጠው ከዚህ ኑሮ ሊያነጻትና ሊቀድሳት ነውና (ቀ. 25-26)።

ከዚህ አንጻር ኢስተቤክ ሰው ምስክር የሚሆንበት በመሆኑ ላይ ከክርስቲያን እይኖርም። ነገር ግን ምን ምን ጉዳዮች ናቸው ሰው ምስክር የሚሆንበት ሊሆን ይችላል? የሚለው ምላሽ ማግኘት እለበት! ሆኖም ይህን መወሰን ቀላል አይደለም። መሠረታዊና ዋና የሚባሉትን የቤተ ክርስቲያን ችግሮች መለየትና በየፈርጅ በየፈርጁ ማሳየት ይጠበቃል። ችግሮቹ ሊስተካከሉ ወይም ሊለወጡ የሚችሉበትን አቅጣጫ ማመላከቱም እስፈላጊ ነው። ቀጥሎ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚታዩና መንፈሳዊ ሰው ምስክር ያሻቸዋል የተባሉ ስሕተቶችንና ጉድለቶችን በዓምስት ክፍል መደበን ለመመልከት እንሞክራለን።

ምዕራፍ ዐሥራ ሁለት የአስተምህሮ ለውጥ

በቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ለውጥ ለማምጣት ሊታሰብ ከሁሉ ነገረ በፊት ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባው አስተምህሮ ነው። የአንዲት ቤተ ክርስቲያን አስተምህሮ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሆን አስመሆኑ በቅድሚያ መመርመር አስበት! አስተምህሮአዊ ሰው ለሌሎች አስፈላጊ መንፈሳዊ ሰው ሆኖ ሁሉ መሠረት ነው። አስተምህሮአችን እንደ እግዚአብሔር ቃል መሆኑን ሳናረጋግጥ፣ ሌሎች ተፈላጊ መንፈሳዊ ሰው ሆነን ማምጣት እይቻልም። በሰዚህ አስተምህሮአዊ ሰው ጥያቄ ከሁሉ በፊት ቅድሚያ ሊሰጠው ይገባል።

የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን መሠረተ እምነት /ዶግማ/ የተመሠረተው፣ «ጸሎተ ሃይማኖት» ተብሎ በሚጠራው የእምነት መግለጫ ላይ መሆኑ ይታወቃል። የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚያስረዳው፣ 12 ነጥቦችን ያካተተው ጸሎተ ሃይማኖት የተረቀቀው በኒቅያ /325 ዓ.ም./ እና በቀስጥንጥንያ /381 ዓ.ም./ ጉባኤያት ነው። ከ12ቱ መካከል የመጀመሪያዎቹ 7ቱ በኒቅያ የተረቀቁ ሊሆኑ፣ ቀሪዎቹ 5ቱ ደግሞ በቀስጥንጥንያ ጉባኤ ላይ ተጨምረዋል። በዘመኑ የነበሩት የቤተ ክርስቲያን አባቶች መግለጫውን ያረቀቁት በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ላይ ተመሥርተው ስለ መሆኑ፣ ከእምነት መግለጫው ይዘት መንገዝብ ይቻላል! የመግለጫው ዐሥራ ሁለት ነጥቦች ቃል በቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ እይወስዱ እንጂ፣ የያዙት ሐሳብ ግን መጽሐፍ ቅዱሳዊ እንደ ሆነ ይታያል።

ይህ የእምነት መግለጫ ለቤተ ክርስቲያን ዶግማ መሠረት ነው። ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያን እንደሚያስረዱት፣ ማንም ሊቅ ስለ አስተምህሮ /ዶክትሪን/ ለመጻፍ ቢነሣ፣ በጸሎተ ሃይማኖት ላይ ተመሥርቶ ይጽፋል እንጂ፣ በእርሱ ላይ የሚጨምረው ወይም ከእርሱ ላይ የሚያጉድለው አይኖርም (አባ መልክ ጼዴቅ 1984፣ 8)።

በኢትዮጵያ የሚታወቁ ሌሎች የእምነት መግለጫዎችም በጸሎተ ሃይማኖት ላይ የተመሠረቱ ሊሆኑ፣ በጸሎተ ሃይማኖት ያልተነሡ ሌሎች

መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጉዳዮችን አካተው ይዘዋል። በዚህ ረገድ «አመክንዮ ዘሐዋርያት»፣ «የገላውዴዎስ የእምነት መግለጫ» እና «የኢጲፋንዮስ የእምነት መግለጫ» በመባል የሚታወቁት የእምነት መግለጫዎች ይጠቀሳሉ።

ሌላው ተጠቃሽ አስተምህሮ «ዐምስቱ አዕማደ ምስጢር» ነው። ይህም አስተምህሮ የያዛቸው ርእሰ ጉዳዮች ማስተም «ትምህርተ ሥላሴ»፣ «ትምህርተ ሥጋዊ»፣ «ትምህርተ ጥምቀት»፣ «ትምህርተ ቀርባን» እና «ትምህርተ ትንሣኤ መታን» መጽሐፍ ቅዱሳውያን ናቸው። ሆኖም በያንዳንዱ ክፍል የሚሰጠው ትምህርት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ሊይዝና ሊተላለፍ የሚገባው ዋና ጉዳይም ትኩረት ሊያገኝ ይገባል። ስምሳሌ፡- በምስጢረ ሥጋዊ ይበልጥ ትኩረት የተሰጠው፣ ቃልና ሥጋ የተወሐዱበትን መንገድ ለማብራራት ነው። የመዳንን መንገድ የሚገልጥና አብዛኛው ኦርቶዶክሳዊ <እድን ዘንድ ምን ላድርግ?> ለሚለው የነፍሱ ጥያቄ ምላሽ የሚሰጥ፣ የሚያሳርፈውም ሆኖ አይታይም። ስለዚህ በዐምስቱ አዕማደ ምስጢር ውስጥ የሚታየውን ይህን ክፍተት በመሙላት፣ በየርእሱ መተላለፍ ያለበትን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትምህርት በሚገባ ማስተላለፍ ያስፈልጋል።

በእነዚህና በመሳሰሉት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ባላቸው የቤተ ክርስቲያናችን የእምነት መግለጫዎችና አስተምህሮዎች ያልታቀፉ ሌሎች አስተምህሮዎችም አሉ። እነዚህ አስተምህሮዎች በቤተ ክርስቲያን መሠረተ እምነት /ዶግማ/ ውስጥ ባለመታቀፋቸው ብቻ ሳይሆኑ፣ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት የሌላቸውና በመጽሐፍ ቅዱስ የተገሰጠውን እውነተኛ ትምህርት ተቃርነው ወይም ሽፍነው በመገኘታቸው ምክንያት፣ እውነተኛነታቸው ጥያቄ ውስጥ ይወድቃል። ይህን እንጂ አንዳንዶች ይህን ክፍተት ለመሙላትና እነዚህን ኢመጽሐፍ ቅዱሳውያን አስተምህሮዎች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ለማስመልል ጥረት ሊያደርጉ ይታያል። ስዚህ በተለይ ትውፊትን ማበረጃ አድርጎ በማቅረብና መጽሐፍ ቅዱሳውያን ጥቅሶችን ላልተነገሩበት ዐላማ በመጥቀስና በመተርጎም ይጠቀማሉ።

12.1. የትውልድ ምንነትና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ላልሆኑ ትምህርቶች የሰጠው ሽፋን

ታላቁ ሊቅ አለቃ መሠረት ስብሐት ሰላብ (1981፣ 1)፦

«ትውልድ» ማለት ቅብብል ወይም ርክክብ ማለት ነው። ይኸውም እንዲከለሳ የተቀበለውን ወይም የተረከበውን እንደዚሁ ስለላ ላላልፎ ይለጠዋል። ወይም ይተውሽታል ማለት ስለረከቦት ይሰቃል። ተከታይም እንደዚሁ ያደርጋል። እንግዲህ በዚህ ዐይነት ቅብብሉ ወይም ርክክቡ ከትውልድ ወደ ትውልድ እየተላላፈ የሚቀጥል ጊዜና ታሪክ ሁሉ «ትውልድ» ይባላል።

በማለት ትውልድ ለሚለው ቃል ፍቺ ይሰጣሉ። ርግጥ ትውልድ ለፊና ጥልቅ የሆኑ መንፈሳዊያንና ማገበራውያን ጉዳዮች የሚገባቸውበት ቃል ነው። በቤተ ክርስቲያናትን የሚስጠውን ትርጉም ጠባብ አድርገን ከተመሰከትነው ደግሞ፣ ትውልድ በቅዱሳት መጽሐፍት ያልተጻፉትንና ከአባው ቃል በቃል ሊተላለፉ የመጡትን የእምነት፣ የሥርዐት፣ የትምህርትና የታሪክ ውርሶች የሚያቀርብ ነው። ቃል በቃል ወይም በጽሑፍ እየተላላፈ የመጣ ቢሆንም፣ «ትውልድ ከቅዱሳት መጻሕፍት ምስጢርና ትርጉም ጋር የሚቃረን አይደለም።» (የኢየሱስ ክርስቶስ እምነት ሥርዐተ አምልኮትና የውጪ ግንኙነት 1988፣ 47)።

ቤተ ክርስቲያን በመርሕ ደረጃ ስለ ትውልድ ያላት አቋም ይህ ቢሆንም፣ ብዙ ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውና በትውልድ የተላለፉ ናቸው የሚባሉ አበተምህርቶችና ሥርዐቶች ተቃርኖ አንጂ ስምምነት አይታይባቸውም። ይህም መጽሐፍ ቅዱስና ትውልድ አይቃረንም ከሚለው የቤተ ክርስቲያን አቋም ጋር ይጋጫል። ስምሳሌ፦ የአማላጅነት ትምህርት መጽሐፍ ቅዱሳዊም ሐዋርያዊ ትውልድም አንደ ሆነ የሚናገሩ አሉ (ዝኒ ከማህ፣ 52)። ስለ አማላጅነት የሚሰጠው ትምህርት ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጋር ያለውን ስምምነትና ልዩነት መመርመር ግን አስፈላጊ ነው።

አማላጅነት ማለት ከእግዚአብሔር ጋር በቀጥታ በመነጋገር ብቁ አይደለም በሚል የትሕትና ስበተሳሰብ። በዚህ ረገድ የእግዚአብሔር ዘጋና ክብር በተሰጣቸውና በማማሰድም ብቁዎች በሆኑ መሳከትና ዳድቃን ስማካይነት፣ እግዚአብሔርን መስመንና አማላጁም በበኩሉ ስለ እኛ የእግዚአብሔርን ይቅርታ መስመን ማለት ነው (ዐሥራት 1994፣ 206)

ለአማላጅነት ትምህርት በተሰጠው በዚህ ብያኔ /ትርጉም/፦ አማላጆች የሚያስፈልጉን እኛ ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ ብቃቱ ስለሌለን ነው። በመሆኑም አማላጅነት ከእኛ በተሻሉና በእግዚአብሔር ፊት ብቁ በሆኑ ቅዱሳን መላእክትና ሰዎች አማካይነት፣ እግዚአብሔርን የምንሰምንበት መንገድ ነው ተብሏል። ይህ ትምህርት ላይ ላይና ላየው ሙሉ በሙሉ እውነት ይመስላል፤ በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ሊመዘን ግን ችግሮች አሉበት።

■ በቅድሚያ ክስውም ሆነ ከመላእክት ወገን በእግዚአብሔር ፊት በራሱ ብቁ የሆነ ማንም የሌለ መሆኑ መታወቅ አለበት (ኢዮ. 4፡17-19፣ 15፡14)። ይሁንና እግዚአብሔር በምሕረቱ ብዛት በፊቱ በመቆም ሞገስ የሰጣቸው ሰዎችና መላእክት አሉ (ዘፍ. 18፡3-22-33፣ ኤር. 15፡1፣ ሉቃ. 1፡19-30፣ ማቴ. 18፡10)። ነገር ግን ይህ ብቃት ከአንርሱ የተገኘ ሳይሆን እግዚአብሔር የሰጣቸው ነው። «በቃታችን ከእግዚአብሔር ነው እንጂ፣ በራሳችን ብቃት ከእኛ ነው የምንበው እንዳች ነገር የለንም።» እንዳሉ ሐዋርያው ጳውሎስ (2ቆሮ. 3፡5 ዐ.መ.ት.)። በነቢዩ ኤርምያስ አፍ ስለ ያዕቆብ ምርኮ መመሰስ፣ ስለሚነሣላቸው ገዢና አርሱ በእግዚአብሔር ፊት ስለሚያገኘው ሞገስ የተነገረውም የትንቢት ቃል /በተሰይ ጉልሐ ሆኖ የተሠመረበት/ ይህንኑ ሐሳብ ያጠናክራል፤ «ስለቃቸው ከከነደቡ ውስጥ ይሆናል። ገዢነታቸውም ከመካከላቸው ይወጣል። እነ አቀርበዋሲኩ አርሱም ይቀርባል። ይህስ ባይሆን ወደ እነ ሰመቅረብ የሚደፍር ማንው? ይላል እግዚአብሔር።» (ኤር. 30፡21)።

በተሰያዩ ዘመናት እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የነበረውን ግንኙነትና ሕዝቡ ወደ እርሱ ይቀርቡባቸው የነበሩ መንገዶችን መመርመር ያስፈልጋል። ዘመናቱን በሦስት ክፍሶች እንመለከት።

1) በዘመነ አበው /ከሕገ ሕግ መስጠት በፊት ባለው ዘመን/ አካሄዳቸውን ከእግዚአብሔር ጋር ያደረጉ እባቶች በእግዚአብሔር ፊት ሞገስ በላገኙ። ስለ ሌሎች ስዎች መሥዋዕት አየሠዉ ምልጃ በማቅረብ ምሕረትን ያሰጡ ነበር፤ ለዚህ በተለይ አብርሃም ለአቤሚሌክ (ዘፍ. 20+1-18)፤ ኢዮብ ደግሞ ለሦስቱ ባልንጀሮቹ (ኢዮ. 42+7-9) ያደረጉትን የምልጃ ጸሎት መጥቀስ ይቻላል።

2) በብሉይ ኪዳን የነበረውን ሁኔታ ስንመለከት ደግሞ፤ እግዚአብሔር በእርሱና በሕዝቡ መካከል ባቆማቸው ካህናት፤ መሳፍንት /ነገሥት/ እና ነቢያት በኩል ምልጃ ይቀርብ ነበር (ዘፀ. 32+11-14 /ከመዝ. 106+23 ጋር ያገናኘሰ/፤ ዘገ. 16+20-35:41-50፤ 1ኛኛ. 12+19-25፤ 1ዜና. 21+7-27፤ ኤር. 42+2-12)።

3) በሐዲስ ኪዳን ያለውን የምልጃ ሁኔታ ደግሞ በሁለት ክፍሶች ማየት ይኖርብናል። በእንደ ወገን በክርስቶስ አስታራቂነትና ምልጃ በኩል የተከናወነውንና የሚከናወነውን የእግዚአብሔርንና የሰውን ዕርቅ ስንመለከት (ኢሳ. 53+12፤ ሉቃ. 22+31፤ 23+34፤ ዮሐ. 17+9-26፤ ሮሜ 8+34፤ 1ጢሞ. 2+5-6፤ ዕብ. 5+7-10፤ 7+25፤ 1ዮሐ. 2+1)፤ በሌላ ወገን ደግሞ ከእግዚአብሔር ዳግም ተወልደው ልጆቹ የሆኑት፤ እርስ በርሳቸው ወይም አንዱ ስለ ሌላው ልመናና ምልጃ እንዲያቀርቡ ሞገስ ማግኘታቸውን አናነባለን (ኤፌ. 6+18፤ ፊል. 4+6፤ 1ጢሞ. 2+1-4፤ ያዕ. 5+16)። ይሁን እንጂ የሐዲስ ኪዳን ቅዱሳን ስለ ሌሎች፡- ምልጃ፤ ልመና፤ ጸሎትና ምስጋና ወደ እግዚአብሔር የሚያቀርቡት፤ የዐዲስ ኪዳን ብቸኛ መካከለኛ በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ወይም በአስታራቂነቱ በኩል ነው (1ጢሞ. 2+5፤ ዮሐ. 10+9፤ 14+6፤ 16+23-24፤ ሮሜ 1+8፤ ኤፌ. 2+18፤ 3+12፤ 5+20፤ ቂላ. 3+17፤ ዕብ. 13+15፤ 1ኢጥ. 2+5)።

በቅዱሳን የጸሎት ርእስ ይሰጣል፤ ወይም ቅዱሳኑ በራሳቸው ተነሣሽነት ስለ ሌላው ይማልጻሉ። ነገር ግን አንዱ ሌላው እንደሚጸልይለት ካልነገረው፤ ወይም የሚጸልይለት ሰው አስቀድሞ የጸሎት ርእስ ለጥቶ እንደሚጸልይለት ካለው፤ እየተጸለየለት መሆኑን የሚረዳበት መንገድ የለም፤ ይህን የማወቅ ተፈጥሮና ችሎታም የሰውም (ቂላ. 2+1-2)።

በቅዱሳን ርእስ ጸሎት የሚሰጠውም በሕይወተ ሥጋ ሳሉ ፊት ሰፊት በመገናኘት፤ ፊት ሰፊት መገናኘት ባይቻል ደግሞ ሌላ መልእክትን ለማስተላለፍ የሚረዳ የመገናኛ ዘዴን በመጠቀም ነው፤ ለምሳሌ፡- ሐዋርያው ጳውሎስ በኤፌሶን ሳሉ ቅዱሳን የጸሎት ርእስ የሰጠው በደብዳቤ ነው (ኤፌ. 6+19)። ከዚህ ውጪ ወደ እግዚአብሔር በምንጸልይበት መንገድ፤ ወዳንቀላፋም ሆነ በሕይወተ ሥጋ ወደሚገኙ ቅዱሳን ምልጃ ማቅረብ አይቻልም፤ ተከልክሏልም (ኢሳ. 8+19)። «ያደን ዘንድ ወደሚደቅስ ስምላክ የሚጸልዩ ዕውቀት የላቸውም።» (ኢሳ. 45+20)። ከዚህ ይልቅ «የእገሌና የእገሊት አምላክ» ብለን፤ «እግዚአብሔር ስምላካቸው ተብሎ ሲጠራ» ያላፈረባቸውን ቅዱሳን ስም (ዕብ. 11+16) ዘርፍ አድርገን /አምላክ አብርሃም፤ አምላክ ይሥሐቅ፤ አምላክ ያዕቆብ፤ አምላክ ሙሴ፤ አምላክ ማርያም ወዘተ. ብለን/ ወደ እግዚአብሔር ብንጸልይ መልካም ነው።

በቅዱሳን በሕይወተ ሥጋ ሳሉ፤ ከላይ ባየነው መንገድ ይማልዱ ነበር። ከሞቱ በኋላ ሊጸልዩና ሊማልዱ እንደሚችሉ የሚናገር በግልጽ የተቀመጠ ቃል ባናገንም እንኳ፤ ያንቀላፋ ቅዱሳን ሕያዋን ናቸውና ሊማልዱ ይችላሉ ብለን ልናስብ እንችል ይሆናል። ነገር ግን እኛ ከእነርሱ፤ እነርሱም ከእኛ ጋር ያላቸው ቀጥተኛ ወይም በመገናኛ ዘዴዎች እማካይነት የሚፈጠር ግንኙነት ተቋርጧልና፤ ወደ እነርሱ የጸሎት ርእስ የምናቀርብበት ዕድል የለንም፤ እነርሱም እንዲሁ እኛን የሚሰሙበት ተፈጥሮና ችሎታ የላቸውም፤ ሁላችንም ፍጡራን በመሆናችን በቦታ የምንወሰን፤ በሁሉ ሰፍራ መገኘት የማንችል ነንና።

አንድ ሰዎች መላእክትም በቦታ የሚወሰኑ ናቸው። ሊቁ ዮሐንስ አፈ ወርቅ የወልድን ከአብ ዘንድ ወደዚህ ዓለም ተልኮ መምጣት፣ የመላእክትን ከላይ ወደዚህ ምድር ተልከው ከመምጣታቸው ጋር ባንጸጸረበት የዕብራውያን መላእክት ትርጓሜ /ድርሳን ዘዮሐንስ አፈወርቅ/ (1987፣ 81) ላይ እንዲህ ብሏል፡

ወለኩ ዘፈለሰ ሶበ ተፈነወ እመካን ውበተ መካን ከመ መላእክት። እስመ ይትጎጥሱ እመካንም ሶበ ይትፈነወ። ስላ ነሥሐ ሥጋ እንዘ ምሱዕ ውበተ ኩሱ። ወኢይትጎጣእ እመካን ውበተ መካን ከመ መላእክት።

ወልድ ከበማይ ወደ ምድር ተልኮ በመጣ ጊዜ እንደ መላእክት ለፍራውን የበቀቀ ለደደበም፤ እነርሱ በተላኩ ጊዜ የነበሩበትን ለፍራ ሰቀው ይሄዳሉና፣ ቀደሞ ከነበሩበት ለፍራ ይታጣሉ። እርሱ ግን በሁሉ የመላ ሲሆን ሥጋን ነሣ እንጂ፤ እንደ መላእክትም ከቦታ ቦታ አይታጣም

ከዚህም የምንረዳው፣ እዚህ ሆኖ በቦታ ወደ ተወሰኑና በሰማያት ወዳሉ መላእክት ምልጃ ማቅረብ፣ ለሚ የሌለው ጩኸት እንደ ማለማት የሚቁጠር መሆኑን ነው። ምናልባት ተልከው ወደ አኛ ቢመጡና ፊት ለፊት የምንተያይበት ዕድል ቢኖር ግን ርእሰ ጸሎት ልንሰጣቸው እንችል ይሆናል።

□ ከቅዱሳን ጋር ፊት ለፊት በመተያየት የሚኖረን ግንኙነት መቋረጡ አውነት ነው። በሕይወተ ሥጋ ሳሉ ያውቁን ከነበሩት ቅዱሳን ውጪ፣ በበማቸውና በታሪካቸው የምናውቃቸው ቅዱሳን አኛን አያውቁንም፤ አኛም በአካል እናውቃቸውም። ለምሳሌ፡- በአብርሃምና በያዕቆብ ዘመን ያልነበሩና ከእነርሱ ዘመን በኋላ የኖሩ አስራኤላውያን፣ በእምና በታሪክ ካልሆነ በቀር እነዚህን አባው አያውቋቸውም። አብርሃምና ያዕቆብም አስራኤላውያኑን እንደማያውቋቸው አስራኤላውያኑ ራሳቸው መስክረዋል (ኢላ. 63+16)። በአካል ተያይዞ የመተዋወቅና ኅብረት የማድረግ ነገር አይኑር እንጂ፣ የማይታይ መንፈሳዊ ኅብረት መኖሩ ግን ለማንም ግልጽ ነው (ኢላ. 51+2፤ ዕብ. 11+8-12፤ 12+22-24)።

□ የምልጃን ሁኔታ በምድራዊው ሥርዐት መሰሰው የሚናገሩ አሉ። ምሳሌው አንድ ባለጉዳይ፣ ንጉሥን ወይም ባለሥልጣንን በቀጥታ ማነጋገር እንደማይችልና ማነጋገር ከፈለገ፣ በዘበኛ ጀምሮ የሚያነጋግራቸውና ይለፍ የሚሰጡት የቦታቸው እንዳሉ ሁሉ፣ እግዚአብሔርንም ለማነጋገርና ከእርሱ ጋር ለመገናኘት፣ በመላእክትና በቅዱሳን ምልጃ በኩል ማለፍ የግድ ነው የሚል ነው። ይህ አመሰካከት እግዚአብሔር ለጸጋ ልጆቹ የሰጠውን የልጅነት መብት፣ ከቅዱሳን ቃሉ ካለማበተዋል የመጣ የተላሳተ አመሰካከት ነው።

እግዚአብሔር በቃሉ በኩል እንደ ገለጠልን ትምህርት ከሆነ፣ በኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ያመኑ ሁሉ በእግዚአብሔር ቃል ከማይጠፋው ዘር ተወልደው የእግዚአብሔር ልጆች ሆነዋል (ዮሐ. 1+12-13፤ 1ጴጥ. 1+23፤ ያዕ. 1+18)። ይህ በጸጋ ያገኙት የልጅነት መብትም፣ የእግዚአብሔር የሆነውን ሁሉ ወራሽ ያደርጋቸዋል (ሮሜ 8+14-17፤ ገላ. 4+6-7)። ሰለ ሆነም በእግዚአብሔር ፊት አንደ ልጅ ወይም አንደ ቤተ ሰብ እንጂ፣ አንደ ባዕድ ወይም አንደ ሩቅ ሰው አይታዩም (ኤፌ. 2+19)። መላእክቱም ሰሰው በተደረገለት በዚህ ታላቅ ነገር የሚደሰቱ እንጂ (ሉቃ. 15+7-10)። በአኛ በኩል ካልመጣችሁ አናሰገባችሁም የሚሉ ከብርና ጉቦ ፈላጊ የአልፍኝ አበክልካዮች አይደሉም።

ከላይ ምድራዊውን ሥርዐት ለሰማያዊው ሥርዐት ማሳያ አድርገው ያቀረቡትን ምሳሌ መሠረት አድርገን ነገሩን እንየው ቢባል እንኳ ብዙ የሚያስኬድ አይሆንም። ምክንያቱም የንጉሥን ወይም የባለሥልጣንን ልጅ፣ የቤተ መንግሥት ዘቦች ወደ አባቱ እንዳይገባ አይከለክሉትም፤ እንዲያውም ለመወደድ ተንከባክበውና ሽርጉድ ብለው ነው የሚያበገቡት። ከእግዚአብሔር በጸጋ የተወሰዱ ልጆቹም በክርስቶስ ሥራ ወደ እግዚአብሔር ቀርበዋልና፣ እንደ መጸተኛና አንግዳ ይሰፍ የሚሰጥ ሌላ አቅራቢ አያበፈልጋቸውም። እንደ ይሰፍ ሰጪ

የቁጠራቸው መላእክቱም ቢሆኑ ያገለግላቸዋል (መዝ. 91:11; ዕብ. 1:14)።

☐ ቅዱሳንን ማክበር እንዴት ይገለጻል? በትውፊት የተገኘ ተብሎ እየተሠራበት ያለውን ሁኔታ ካየን፡- በሰማቸው የሰዓል ቀን ለይቶ ዝክር በመከር፤ በሰማቸው የተደረሱ ገድላትንና ድርሳናትን፤ እንዲሁም መልኮችን በማንበብና በመድገም፤ የጸጋ እና/ወይም የአክብሮት ስሟል ለእነርሱ በመስገድ፤ ወደ እነርሱ ምልጃ፤ ጸሎትና ልመና በማቅረብ፤ ወዘተ. ቅዱሳንን ማክበር እንደሚገባ ይታመናል። ይሁን እንጂ ይህ ትውፊት ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጋር አይስማማም።

የዐዲስ ኪዳን ክርስቲያኖች የብሉይ ዘመን ቅዱሳንን እንዴት አከበሩ? ብለን መጽሐፍ ቅዱስን መመርመርና የእነርሱን ተመክሮ ወስደን ለቅዱሳን ያለንን ክብር መግለጽ ይገባል። በዐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ውስጥ የብሉይ ኪዳን ቅዱሳን በሕይወተ ሥጋ ሳሉ በኖሩት መልካም ሕይወት፤ በማቸው ሲነሣና ለሌሎች በምሳሌነቱ ሲጠቀስ እናያለን። ለምሳሌ፡- አብርሃም በእምነቱ (ሮሜ 4:1-22)፤ ኢየሱስ ደግሞ በትዕግሥቱ (ያዕ. 5:11) የተመለከረላቸው የአበው ዘመን ቅዱሳን ናቸው። እነዚህን መታወቂያዎቻቸውን /እምነትን እና ትዕግሥትን/ ጠቅሶ ሕይወታቸውን ለማስተማሪያነት ምሳሌ እድርጎ ከመጥቀስ ያለፈ ነገር በሰማቸው አልተደረገም፤ ወይም ዛሬ እንደሚደረገው «የጻድቅ ጠቃላይ በበረከት ነው» (ምሳ.10:7) የሚለውንና የመሳሰሉትን ቃል ጠቅሶ፤ በሰማቸው ልዩ ልዩ ነገር ሲደረግ ግን ፈጽሞ አናነብም። ቢደረግም ትክክለኛ አለመሆኑ ይታወቃል። በሕይወተ ሥጋ የነበሩ ቅዱሳን እንዲህ ያለውን ክብር መቀበል የእግዚአብሔርን ክብር መውሰድ ነውና፤ በሕይወት እያሉ እንዲደረግላቸው አልፈቀዱም (የሐዋ. 10:25-26፤ 14:11-18፤ ራእ. 19:10፤ 22:8-9)። ካንቀላፉ በኋላም ቅዱሳን በሰማቸው የሚደረገውን ይህን አምልክላዊ ክብር እንደማይቀበሉት የታመነ ነው። በመሆኑም ዛሬ በቅዱሳን ስም

ለሚደረገው ሁሉ ምንጩ ሌላ እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ ሲሆን አይችልም።

ስለዚህ በትውፊት ስም የሚተላለፉ ነገሮች በሙሉ ትክክል እንደ ሆኑና ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጋርም እንደሚስማሙ አድርጎ በደፈናው ማቅረብ ስሕተት ይሆናል።

በሌላ በኩል የትውፊትን ምንነት፤ አስፈላጊነትና ጠቃሚነት ካለመገንዘብ የተነሣ እንዳንደች ስለ ትውፊት በጎ አመለካከት የላቸውም። ሚዛናዊ ሆነው ቢያስተውሉት ግን ያለ ትውፊት እነርሱ ዘንድ የደረሰ አንዳች ነገር አለመኖሩን ይገነዘቡ ነበር። ሌላው ቢቀር እንኳ ክርስትና፤ መጽሐፍ ቅዱስ፤ ልዩ ልዩ እስተምህርቶች፤ የቤተ ክርስቲያን ሥርዐቶችና የመሳሰሉት ሁሉ ድንገት አሁን የተፈጠሩ ሳይሆኑ፤ ከትውልድ ወደ ትውልድ በትውፊት /በቅብብሎቹ/ ሲተላለፉ መጥተው እነርሱ ዘንድ የደረሱ ናቸው። እነርሱም ለቀጣዩ ትውልድ የሚያስተላልፉት የኖረና ዐዲስም ነገር ይኖራቸዋል። ስለዚህ በትውፊት ስም ወደ ቤተ ክርስቲያን የገባውን የስሕተት ትምህርት እየተቃወምንና በእግዚአብሔር ቃል መሠረት እንዲታረም ጥረት እያደረግን፤ ጠቃሚ በሆኑ የትውፊት ውጤቶች ደግሞ መጠቀም እንችላለን።

12.2. ኢመጽሐፍ ቅዱሳውያን ትምህርቶችን በመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ማስደገፍ

በዚህ ዘዴ፤ በትውፊት የተላለፉና ክእለት አብሔር ቃል ጋር የማይስማሙ ትምህርቶችን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ስማስመለል ይሞክራል። የእግዚአብሔርን ቃል ላልተነገረበት ዐላማ በመጥቀስ፤ እንዲሁም ለአንዱ የተነገረውን ቃል ለሌላ በመስጠትና በመሳሰለው መንገድ ብዙ የሐሰት ትምህርቶች ተሰፋፍተው ይገኛሉ።

በዚህ መንገድ ሕጋዊነትን ካገኙ ኢመጽሐፍ ቅዱሳውያን ትምህርቶች መካከል ስለ መስቀል የሚለጠው ትምህርት እንዱ ነው። «መስቀል» የሚለው ቃል ሦስት ነገሮችን እንደሚያመለክት ሁሉም ይስማማበታል። አንደኛው፤ ክርስቶስ የተሰቀለበት የተመሳቀለ ዕንጨት /ዕፅ መስቀል/ ነው። ሁለተኛው

ደግሞ ክርስቶስ እኛን ለማዳን የተቀበለው መከራ ሊሆን፤ ሦስተኛው መስቀል ክርስቲያን ስጌታ ሲል በፈቃደኝነት እስከ ሞት ድረስ የሚቀበለው ልዩ ልዩ መከራ ነው (ማቴ. 10:38፤ 16:24፤ ማር 8:34፤ ሉቃ. 9:23፤ 14:27)። መጨረሻ ላይ የተጠቀሰው መስቀል ጉዳይ ብዙ እያነጋግርምና እርሱን ትተን፤ በመጀመሪያውና በሁለተኛው ላይ ብቻ እናተኩራለን። ስለ ሁለቱ መስቀሎች መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይናገራል። ይሁን እንጂ ሁለቱም በእንድ ስም «መስቀል» ተብለው/ ስለ ተጠሩ፤ ስለንዱ የተነገረውን ለሌላው መጥቀስ ተስምዷል።

ክርስቶስ ለሰ ተስቀለበት ቍሳዊ ነገር /የዕንጨት መስቀል/ የተጻፈውን በሚከተሉት ጥቅስች ውስጥ ልንመሰክት እንችላለን (ዮሐ. 19:17:19:25፤ ዮሐዋ. 5:30፤ 1ጴጥ. 2:24)። ከእነዚህና እነዚህን ከመሳሰሉት በቀር ስለ ዕፅ መስቀሉ የተጻፈ ነገር አናገኝም። ዕፅ መስቀል ክርስቶስ ስድገነተ ዓለም የተስቀለበት ከመሆን ያለፈም ሌላ እገልግሎት የሰውም።

የክርስቶስ መከራ ስለ ሆነው መስቀል የተነገረው ሁሉ ግን (1ቆሮ. 1:18፤ ገላ. 6:14፤ ኤፌ. 2:16፤ ፊል. 3:18፤ ቄላ. 2:14)፤ ከዕፅ መስቀሉ ጋር ምንም ግንኙነት እንደሌለው መንፈሳዊ ዐይኑ የበራለት ሁሉ ይገነዘበዋል። ለእነዚህ የጳውሎስ መልእክታት፤ በ«የቅዱስ ጳውሎስ መጽሐፍ ንባቡ ከነትርጓሜው» (1988) የተሰጣቸው ፊቺ፤ ጥቅሶቹ ከክርስቶስ መከራ ጋር እንጂ ከዕፅ መስቀሉ ጋር የተገናኙ አለመሆናቸውን ይጠቁመናል። ስምሳሌ፡- «የመስቀሉ ቃል በሚጠፋት ሞኝነት፤ በእኛ ስምንድን ገን የእግዚአብሔር ኀይል ነውና» (1ቆሮ. 1:18) ለሚለው ቃል የተሰጠው ትርጉም፡- «ክርስቶስ በመስቀል መከራ የመቀበሉ ነገር ባላመኑ ሰዎች ዘንድ ሰንፍና ነው» የሚል ነው። ዛሬ ግን ይህ ቃል በስፋት የሚጠቀሰው ለዕፅ መስቀሉ ነው። ይህም ለመከራ መስቀሉ የተነገረውን ለዕፅ መስቀሉ በመጥቀስ፤ ሁለቱን መስቀሎች የማምታታትና እምልክተ ዕፅ መስቀልን የማስፋፋት ሁኔታ እንዳለ ነው የሚያሳየው።

መዳን ያገኘው ሊየሱስ ክርስቶስ በተቀበለው መከራ ነው። ይህን እርሱ የተቀበለውን መከራና ሥቃይ ነው «ድገነት /መዳን/ ያገኘበት መስቀል» የምንለው። የምንመካበት መስቀልም ይኸው እንጂ ሌላ አይደለም። እበው፤

ይህ መስቀልና ዕፅ መስቀሉ የተለያዩ መሆናቸውን በሚከተለው ድርሰታቸው አብራርተዋል።

ለሰ እኛ ተስቀለ። በመስቀሉም ሕይወትን አገኘን። ቢዛችን፤ ጽንዓትን አርሱ ነው። ይኸውም ከእግዚአብሔር የማትርቅ፤ መቸም መቸ የማትሰደ፤ ሁል ጊዜ የማትመጠን የቸርነቱን ብዛት በመናገር የማይፈጸም ደስታ ያበበት ረቂቅ ምስጢር ነው። ሰበዚህ በነዚህ በላይና በታች ክፍፍ ይህን ምስጢር ጠንቅቅ መናገር አይቻልም። ምስጢርን ተመራምረው የማይደርሱበት ረቂቅ ምስጢር ነው። የማይመረመር ቢሆንም ቅሉ ስእነርሱ የተገሰጸ ነው። መገሰጸም በዐይን ሲታይ ስይደሰም፤ በልብ ሲታሰብ ነው እንጂ እንገዳህ እናመሰግነው ዘንድ የምንመካበት መስቀል ይህ ነው። (የይማኖት እበው 1986፤ 24)

ከዚህ የቀደምት አባቶች ምስክርነት የምንጨብጠው ዋና ነጥብ፤ መስቀል በዐይን የሚታይ ቍሳ ሳይሆን በልብ የሚታሰብ ረቂቅ ነገር /የክርስቶስ መከራ/ መሆኑን ነው። ጎይላችን፤ ጽንዓትን፤ ቢዛችን፤ መመኪያችን፤ የነፍሳችን መዳኛ የምንለው፤ ብዙዎች ጥንትም ዛሬም የካዱትና ጠላቶቹ ሆነው የተነሡበት መስቀልም (ፊል. 3:18) ሌላ ሳይሆን የክርስቶስ መከራ ነው።

ክርስቲያን ጉዳዩ ከተስቀለው ጌታ ጋር እንጂ ከተስቀለበት ነገር ጋር እስመሆኑን ማስተዋል ትልቅ ነገር ነው። ሙሴ በምድረ በዳ በመርዘኛው እባብ የተነደፉት፤ እርሱን እይተው ይፈውሱ ዘንድ በእግዚአብሔር ትእዛዝ በዐላማ ላይ የስቀለው የናሱ እባብ፤ በዐዲስ ኪዳን ከተስቀለው ክርስቶስ ጋር ተነጻጽሮ ቀርቧል /የናሱ እባብ ከክርስቶስ ጋር፤ የናሱ እባብ የተስቀለበት ዐላማ ክርስቶስ ከተስቀለበት መስቀል ጋር ተነጻጽሯል ማለት ነው/ (ዘጉ. 21:4-9፤ ዮሐ. 3:14-15)። እስራኤላውያንም ያዳናቸው በዐላማ ላይ የተስቀለው የናስ እባብ መሆኑን ተረድተዋል፤ ዐላማው ለእባቡ መስቀያነት እገልግሎት የሰጠ መሣሪያ እንጂ ሌላ ምንም እንዳይደለም ተገንዝበዋል። ይኸውም ሲታወቅ እስራኤል ለናሱ እባብ በማጠናቸው ምክንያት ንጉሥ ሕዝቅያስ ሰባብሮ እስኪያስወግደው ድረስ፤ ለብዙ ምእት ዓመታት ይዘው

የተገኙት የተሰቀለበትን ነገር /ዐላማ/ ሳይሆን የተሰቀለውን የኖሱን አባብ ብቻ ነበር (2ነገ. 18÷4)።

ዛሬ ግን በተሰቀለው ክርስቶስና እርሱ በተሰቀለበት መስቀል መካከል ያለውን ልዩነት ለመገንዘብ ለንቸገር ይታያል። እንዳንዶች (መስቀሉን ለናይ ክርስቶስን እናስባለን) ብለው ቢናገሩም፥ ዕፅ መስቀሉ የተሰቀለውን ክርስቶስን ከማሳየት ይልቅ፥ እየሸፈነውና ራሱን እያጉላ መምጣቱን ማስተዋል አይከብድም። የተሰቀለውን ክርስቶስን የሚሸፍን ማንኛውም ነገር ደግሞ፥ እግዚአብሔርን የሚያሳዝንና የክርስቶስን ሞት ከንቱ የሚያደርግ በመሆኑ ሊወገድ እንጂ ሊበረታታ አይገባውም።

የገላትያ ክርስቲያኖች ከወንጌል አምነት ወደ ጊላ በመመለስ፥ የክርስቶስን መክራ መስቀል በኤሪት ሥርዐት ሸፍነውት ነበር። ለሰዚህ ሐዋርያው ጳውሎስ፥ «የማታስተውሉ የገሳትዎ ሰዎች ሆይ፥ በዐይኖቼ ፊት እየሰከ ክርስቶስ እንደ ተሰቀለ ሆኖ ተሥቡ ነበር፤ ሰእውነት እንዳትታዘዙ ስዚም ያደረገባችሁ ማነው?» ሲል ይጠይቃቸዋል (ገላ. 3÷1)። ሐዋርያው በክርስቶስ መክራ መስቀል የተገኘውን ድኅነት፥ የኤሪትን ሕግ በመፈጸም እንደሚገኝ አድርገው ሌላ ወንጌል በመቀበላቸው ነው የነቀፋቸው። ስዚም በዐይናቸው ፊት በቀለም ያይደለ በመንፈስ ተሥቡ የነበረውንና ቸል ያሉትን፥ ወይም በሌላ የሰሕተት ትምህርት የሸፈኑትን ክርስቶስን እንደ ገና ለመሣል ምጥ የያዘው መሆኑን በሐዘን ይናገራል (4÷19)።

ክርስቲያኖች ክርስቶስ በተሰቀለበት ዕፅ መስቀል እምሳል፥ በልዩ ልዩ መንገድ የተሣለ የመስቀል ቅርጽን ዐርማቸው አድርገው እንደሚገለገሉበት ይታወቃል። ይህ በራሱ ምንም ችግር ሳይኖረው ይችል ይሆናል። በዚህ መነሻነት እየተሰፋፋ ያለው አምልኮተ መስቀል ግን መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም።

ለመስቀል የተለየ ክብር የሚሰጠው፥ የክርስቶስ ክቡር ደም ለሰ ፈለሰበትና ለሰ ተቀደለ እንደ ሆነ የሚያስተምሩ አሉ። በዚህ ማሰራጃ የሚሆን ቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ ማቅረብ ግን አይቻልም። በመሠረቱ ክርስቶስ ደሙን ያፈለሰው ዕፅ መስቀልን ሊቀድስ አይደለም። እንዲህ ከተባለማ፥ የተገረፈበት

ጅራፍ፤ በራሱ ሳይ የደፋው አክሊለ ሦክ /የሾክ አክሊል/፤ ጉኑን የተወጋበት ጦር፤ ደሙ የነጠበበት መሬትና የመሳሰሉት በወቅቱ ከደሙ ጋር ንክኪ የነበራቸው ግዑዛን ነገሮች ሁሉ፥ በደሙ ተቀድለዋልና የተለየ ክብር ልንሰጣቸው ይገባል ወደ ማለት ይወስደናል። ይህ ግን በክርስቶስ ክቡር ደም እንደ መቀለድ ይቈጠራል። ክርስቶስ ደሙን ያፈለሰው ግዑዛን ነገሮችን ለመቀደስ ሳይሆን፥ ጎጢአተኞችን ሊዋጅ፤ ሊቀድስ፤ ሊያነጻና ሊያጸድቅ ነው (1ኢጥ. 1÷1-2፡18፤ 1ዮሐ. 1÷7፤ ራእ. 1÷5፤ ሮሜ 5÷9)። ለእርሱ ከዘላለም አስከ ዘላለም ክብር ይሁን!!!

ሐዋርያት በሰብከታቸውም ሆነ በትምህርታቸው ትኩረት የሰጡት መዳን ለሰ ተገኝበት ለሰ መክራ መስቀሉ ነው። የተሰቀለበትን ዕፅ መስቀል ዋና ጉዳይ አድርገው የተናገሩበትን ክፍል ከመጽሐፍ ቅዱስ እናገኝም። ለሰ ተሰቀለው ክርስቶስ በተናገሩባቸው አጋጣሚዎች፥ በዕንጨት ሳይ መስቀሉን ሊጠቅሱም፥ ዋናው ትኩረታቸው የተሰቀለው ክርስቶስ እንጂ የተሰቀለበት ዕፅ መስቀል አልነበረም (የሐዋ. 5÷30፤ 10÷39፤ 13÷29፤ 1ኢጥ. 2÷24)። ቃሉም፥ «እኛ ግን የተሰቀለውን ክርስቶስን እንሰብካለን» (1ቆሮ. 1÷23) ሲል ይህንኑ ያረጋግጥናል። ሐዋርያት ከተሰቀለው ከክርስቶስ በቀር ሌላ ነገር እንዳላስተላለፉልንም አስረግጠው ተናግረዋል (1ቆሮ. 2÷2)።

በመሆኑም ለሰ ዕፅ መስቀል ከቃሉ ውጪ የሚነገረውና የሚታመንበት ትምህርት ሁሉ፥ በእግዚአብሔር ቃል ሊመረመርና ሊለተካከል ይገባዋል። በአጠቃላይም ከእግዚአብሔር ቃል ውጪ የሆኑ ትምህርቶችን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ለማድረግ በእግዚአብሔር ቃል ሳይ የሚፈጸም ወንጀል /በቃሉ ሳይ ባዕድ ነገር መጨመር፤ ከቃሉ ሳይ እውነትን ማጉደል፤ ቃሉን ከሌላ ነገር ጋር መቀላቀል፤ የራሱን ፍላጎት ለማሟላት ሊባልም ማጣመምና የመሳሰለው ሁሉ/ በእግዚአብሔር ፊት ያስጠይቃል (ዘዳ. 4÷2፤ ምሳ. 30÷5-6፤ 2ቆሮ. 2÷17፤ 2ኢጥ. 3÷16)።

12.3. ስብከታችን ለውጥ ያስፈልገዋል።

በየዐውደ ምሕረቱና በየካሌቱ የሚተሳሰሩ ስብከቶች ምንጫቸው በአብዛኛው መጽሐፍ ቅዱስ እንደ ሆነ ይታወቃል። መንሻችን መጽሐፍ ቅዱስ ይሆንና የሚተሳሰረው ትምህርት ግን ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ የሚሆንበት አጋጣሚም ጥቂት አይደለም። በሌላ በኩል መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆኑ ስብከቶች አይሰበኩም ማለትም አይቻልም። እነዚህ ላይ በተሰይ «ማን ይሰበክ?» እና «ምን/የትኛው መጽሐፍ/ ይሰበክ?» የሚሉት ትኩረት ማግኘት የሚገባቸው ነጥቦች ናቸው። እነዚህን ጥያቄዎች ከማንም በላይ ሊመልስልን የሚገባው የሚችለውም መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

• ምን ይሰበክ?

ምን ይሰበክ? ለሚለው ጥያቄ መልሱ ግልጽ ነው፤ ሊሰበክ የሚገባው ወንጌል ነው። ችግሩ ያለው ግን «መሰበክ ያለበት ወንጌል ነው» በሚለው ነጥብ ላይ ሳይሆን የወንጌልን ምንነት በመረዳቱ ሳይ ነው። ስለዚህ የወንጌልን ምንነትና ማለክሳዊ መልእክቱን በግልጽ ማስቀመጡ በወንጌል ስም ከሚተሳሰሩ ፀረ ወንጌል ትምህርቶች ስመጠበቅና በአውነተኛው ወንጌል የሚገኘውን የነፍስ ድኅነት ለመቀበል ይረዳል።

የወንጌልን ምንነት ሐዋርያው ጳውሎስ ሊገልጽ፡ «... ይህም ወንጌል በሥጋ ክዳዊት ዘር ስለ ተወለደ፤ እንደ ቅድስና መንፈስ ግን ከሙታን መነሣት የተነሣ በጎይል የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ስለ ተገለጠ ስለ ልጅ ነው፤ እርሱም ኢየሱስ ክርስቶስ ነው» ይላል (ሮሜ 1፥3-4)። ይህን የእርሱ የአዳኝነቱ ዜና የሆነውን ቅዱስ ወንጌል፤ በደቀ መዛሙርቱ እጅ የሳከውና ሰፍጥረት ሁሉ እንዲሰበክ ያዘዘውም ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ማር. 16፥8፡15)። ምክንያቱም ወንጌል «በሚያምኑ ዜሱ ስደነት የሚሆን የእግዚአብሔር ጎይል ነው» ተብሏልና (ሮሜ 1፥16 ዐ.መ.ት.)።

ወንጌል «እንደ ውሃ ፈሳሽ፤ እንደ እንግዳ ደራሽ» ድንገት የተገኘ ልዩ ትምህርት አይደለም፤ እግዚአብሔር አስቀድሞ በነቢያቱ አፍ በቅዱሳት

መጻሕፍት አማካይነት ተስፋ አድርጎ ከጥንቱ የሰጠው ነው እንጂ (ሮሜ 1፥1-2)። የክርስቶስ አዳኝነት መነገር ከጀመረበት ከዴድን ገነት ጀምሮ (ዘፍ. 3፥15)፤ ወንጌል በተሰፋ ሊጠበቅ የቁየ የምሥራች ነው። ለአብርሃም ወንጌል አስቀድሞ መሰበኩንም ሐዋርያው ይነግረናል (ገሳ. 3፥8)።

ወንጌል ስለ ክርስቶስ የሚናገር የእርሱ የአዳኝነቱ ዜና ነው። አዳኝም እርሱው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ በመሆኑ፤ ከእርሱ በቀር ሌላ ማንም አይሰበክበትም። የመንፈስ ቅዱስን ጸጋ ከተቀበሉ በኋላ ወንጌሉን የሰበኩት ሐዋርያት፤ ስብከታቸው የእርሱን አዳኝነት ብቻ በመናገር ሳይ ያተኩረ ነበር (የሐዋ. 2፥22-36፤ 3፥11-26፤ 5፥29-32፤ 10፥34-43፤ 13፥16-41፤ 17፥22-31)። በሚሰበክበት ወንጌል ልዩ ስተነካና «እድን ዘንድ ምን ማድረግ አለብኝ?» ሳለ ገጢአተኛ ሁሉ፤ በወንጌል እንደ ሰበኩት በአዳኝ በኢየሱስ ክርስቶስ እንዲያምንና የገጢአቱን ሰርየት እንዲቀበል ነው የመከሩት (የሐዋ. 2፥38፤ 16፥30-31)። በአጠቃላይ ስብከታቸው የሚደመደመው የክርስቶስን አዳኝነት በማሳየት ብቻ እንጂ፤ ሌላ የመዳኛ አማራጭ መፍትሔ በመስጠት አልነበረም። ዛሬ በየዐውደ ምሕረቱ ብዙ ስብከቶች የሚጀመሩትና የሚፈጸሙት በማን ሰም ነው? በወልደ እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ማመንስ በሌሎች የመዳኛ መንገዶች ተተክቶ የለምን? ስለዚህ የስብከታችን ይዘቱም ሆነ ግቡ፤ በወንጌል እንደ ተገለጠው የክርስቶስን አዳኝነት የሚገልጥና ሌላ ተኪ ወደሌለው አዳኝ ወደ እርሱ ብቻ የሚመራ መሆን አለበት።

የክርስቶስ አዳኝነት ለተሰበክበትና በእምነት ሰዳኝ ክርስቲያን፤ መዳኝ በሚኖረው ሕይወት ይገለጥና በእምነቱም ይጸና ዘንድ የሚረዱትን ትምህርቶችና ስብከቶች ዕለት ዕለት ማግኘት አለበት። የእነዚህም ትምህርቶችና ስብከቶች ምንጭ ሌላ ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ያልተመዘገቡና ከክርስትና ሕይወቱ ጋር ግንኙነት ያላቸው እንዳንድ ትምህርቶች ቢኖሩም እንኳ፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ እምነቱን ለማጠናከር ታልመው የተዘጋጁ ሊሆኑ ይገባል እንጂ ከዚህ በተቃራኒው መሆን የለባቸውም።

ሐዋርያት ከበሰቱትና የኢየሱስ ክርስቶስ አዳኝነት ብቻ ከሚታወቁበት ወንጌል በቀር፥ ሌላ ወንጌል መሰበክ በሐዋርያት ሥልጣን የተወገዘ ነው (ገላ. 1፥6-9)። ስለዚህ ወንጌልን አንብብካለን በሚል ስሙን ብቻ ስለ ያዘን፥ እውነተኛውን ወንጌል ሰብክናል ማለት አያስደፍረንም። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የለበከውንና ሐዋርያትም የለበኩትን፥ ሌላ ነገር ያልተቀላቀለበትን ንጹሕ ወንጌል መስበካችንን ዘወትር ማረጋገጥ ያስፈልገናል (2ቆሮ. 2፥17)።

• ማን ይሰበክ?

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ከሰው ልጆች ጋር ባለው ኅብረት የሠራውን ሥራ ይናገራል። የእግዚአብሔር ሕዝብም ይህን የአምላኩን ድንቅ ሥራ እንዲናገርና እንዲመሰክር ታዝዟል (መዝ. 26፥7፤ 71፥17-18፤ 88፥1-4፤ 89፥1፤ 105፥1፤ 118፥1-4፤ ኢሳ. 43፥20፤ 1ጴጥ. 2፥9)።

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያትን የመረጣቸውና ወደ ዓለም የላካቸው፥ የእርሱን የማዳን ዜና ለዓለም በመናገር ሰዎችን ከጨለማው መንግሥት ወደ እግዚአብሔር መንግሥት እንዲያፈልሱ ነው። የእርሱ ምስክሮች ለመሆን የጠራቸው መሆኑንም ጌታ በተደጋጋሚ ተናግሯል (ሉቃ. 24፥48፤ ዮሐ. 15፥27፤ ዮሐዋ. 1፥8፤ 1ዮሐ. 1፥1-4)። እነርሱም የእርሱ ምስክሮች በመሆን ታማኝነታቸውን በአገልግሎታቸው ሁሉ አሳይተዋል (ዮሐዋ. 2፥32፤ 4፥20፤ 5፥32፤ 13፥31)። ከእርሱ በቀር ራሳቸውንም ሆነ ሌላውን የለበኩበት ጊዜ እንደሌለም መሰክረዋል። «ወንድሞች ሆይ ወደ እናንተ በመጣህ ጊዜ፤ የእግዚአብሔርን ምስጢር በረቀቀ የንግግር ትላቅ ወይም በላቀ ጥበብ ልገልግላችሁ እልመጣሁም። በመካከላችሁ ባለሁ ሊዩሱስ ክርስቶስን ያውም የተስቀለሙን እርሱን ብቻ እንዲ ሌላ እንዳሳውቅ ወሰኝ ነበርና» (1ቆሮ. 2፥1-2 ዐ.መ.ት)። እንዲሁም «እኛ የምንገብከው ክርስቶስ ሊዩሱስ ጌታ መሆኑን እንዲ ራሳችንን እይደለምና፤ እኛም ራሳችንን በሰ ሊዩሱስ በገል የእናንተ ልገልጋዩት ሆነናል» (2ቆሮ. 4፥5 ዐ.መ.ት) የሚሉትና የመሳሰሉት ምስክርነቶች ይህንኑ ያረጋግጣሉ። በርግጥም ለኅጢአተኛው ሰው መድኃኒት ከሆነው ከኢየሱስ ክርስቶስ በቀር ማን ሊለበክ ይችላል! «ምንም የብብካት ምንጩ ቅዱስ መጽሐፍ

ቢሆንም፤ ጥቅሱም ከእርሱው ቢወጣም፤ ሐቲታውና ስገሳበጡ በሰ ሰዳች ሊዩሱስ ክርስቶስ መሆን አበበት። ሊዩሱስን ማእከል ያሳደረገ የእርሱንም ሰዳኝነት የማይገልጥ በብካት፥ ከብካት ሊሆን ሊባልም እይችልም» (ሊቀ ሥልጣናት ሀብተ ማርያም 1980፤ 66)።

ነቢያትም ሆኑ ሐዋርያት በምስክርነታቸው ለሰ እግዚአብሔር ሰዎች የጠቀሱበት ሁኔታ አለ። ይህም እግዚአብሔር በቅዱሳኑ ዐድሮ የሠራውን ድንቅ ሥራ (መዝ. 68፥35) በመመስከርና በዚያም እግዚአብሔር እንዲከበር ለማድረግ እንዲ፥ በእግዚአብሔር ምትክ ሰዎችን ለመስበክ አልነበረም።

ጌታ በምድራዊ አገልግሎቱ መጨረሻ አካባቢ ዋጋው ውድ የሆነ ሽቱ በራሱ ላይ ሰላፈለሰችው ሴት፥ «እውነት እሳችኋለሁ፥ ይህ ወንጌል በዓለም ሁሉ በማናትም በፍራ በሚሰበክበት እርሰዋ ያደረገችው ደግሞ በእርሰዋ መታበቢያ እንዲሆን ይነገራል» (ማቴ. 26፥13) ብሏል። ይህ ማለት ግን እርሰዋ ትለበካለች ማለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ለጌታ በሠራቸው መልካም ሥራ፥ ወንጌሉ በሚለበክበት ሰፍራ ሁሉ ትጠቀሳለች፤ ትታለባለች ማለት ነው።

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ጌታን ከፀነሰች በኋላ፥ ከዘመድዋ ከኤልሳቤጥ የቀረበላትን ሙገሳ አድምጣ ስለ ራሱት፥ «እነሆም ከዛሬ ጀምሮ ትውልድ ሁሉ በፅዕነት ይሰኛል» ብላለች። «በፅዕነት» የመባሏ ምክንያትም ራሱ እግዚአብሔር መሆኑን «በርቱ የሆነ እርሱ በእኔ ታላቅ ሥራ እድርጓልና» የሚል አስረጂ ጠቅላ፥ ክብሩን ሁሉ ለእግዚአብሔር በመስጠት መሰክራለች። መናገር የጀመረችውም «እኔሌ ጌታን ታከብረዋለች» በሚል ክብርን ሁሉ ለእግዚአብሔር በሚለጥ ውዳሴ ነው። እኛም ዛሬ ይህን የእርሰዋን አርአያ መከተል አለብን። በሰብካቱ ወንጌል ላይ የእርሰዋንም ሆነ የሌሎችን ቅዱሳን ብፅዕናና ለእግዚአብሔር ያሳዩትን ፍቅር ለንጠቅስ፥ በነገር ሁሉ እግዚአብሔር እንዲከበር መሆን አለበት። ከእግዚአብሔር ጋር ማወዳደርና ማነጻጸር በሚመስል መልኩ እነርሱን መስበክ ግን ከቃሉ ውጪ ነው። ስለዚህ «ማንም ሰው የሚናገር ቢሆን፥ እንደ እግዚአብሔር ቃል ይናገር፤ ... ክብርና ሥልጣን እስከ ዘላለም ድረስ ለእርሱ በሚሆነው በሊዩሱስ በኩል እግዚአብሔር በነገር ሁሉ ይከብር ዘንድ፤ እሚን» (1ጴጥ. 4፥11)።

• አስተምህሮአችን እንደ እግዚአብሔር ቃል ነው?

ሐሰተኞችና ሐሰተኛ ትምህርቶቻቸው ከጥንት ጀምሮ ቤተ ክርስቲያንን ሲፈታተኑ እንደ ነበሩ፤ ከመጽሐፍ ቅዱስም ሆነ ከቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንረዳለን። ቤተ ክርስቲያንም ከውስጥና ከውጭ የሚገኙትን ከሕደቶችና ኑፋቂዎች እየመረመረችና እየሰየች፤ ከእግዚአብሔር የተቀበለችው እውነተኛ ትምህርት ጥራቱን ጠብቆ፤ ሳይበረዝና ሳይከለስ እንዲቀጥልና ለሰዎች መዳን ምክንያት እንዲሆን የተቻላትን ስታደርግ ኖራለች።

ይሁን እንጂ በዚህ ፈቃድ ጉዞ መውደቅና መነሣት፤ መላላትና መመለስ፤ መበረዝና መጥራት ቤተ ክርስቲያንን አልገጠሟትም ማለት ከእውነታው መሸሽ ይሆናል። ቤተ ክርስቲያኖችንም የአንዲቱ ቤተ ክርስቲያን አካል እንደ መሆኗ፤ ከዚህ ውጪ ልትሆን አትችልም። ስለ ሆነም በየዘመናቱ አስተምህሮዋን እየመረመረች ጥራቱን በእግዚአብሔር ቃል መጠበቅ ቀዳሚ ተግባሯ ሊሆን ይገባል።

ዛሬ ድረስ ባሉት ጥንታውያን አብያተ ክርስቲያናት የሚታዩት፤ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ለምንነት የሌላቸው አንዳንድ የሰሕተት ትምህርቶችና ልማዶች፤ በኢአተቤክም መኖራቸው ግልጽ ነው። አብዛኞቹም ዕድሜ ጠገብ በመሆናቸው የእውነትን ያህል ስፍራ ተለጥቷቸው እየተሠራባቸው ይገኛል። ዕድሜ ጠገብነት ግን የእውነተኛነት መለኪያ ሊሆን አይችልም። መለኪያው የእግዚአብሔር ቃል ነውና፤ ዛሬም እንኳ በቃሉ ተፈትሸው የሚጸኑት መጽናት፤ የሚታረሙት መታረም፤ የሚወገዱት ደግሞ መወገድ ይኖርባቸዋል።

የቤተ ክርስቲያንን አስተምህሮ ጥራት የሚያበላሹ ነገሮች ዕድሜ ጠገቦቹ ብቻ አይደሉም። በዚህም ዘመን ቢሆን በዘመናዊነትና በሥልጣኔ ስም፤ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ያለውን ትምህርቷን የሚበርዙ ባዕዳን ነገሮች ሠርገው ሊገቡ ይችላሉና፤ ቤተ ክርስቲያን በየጊዜው ራሷን በእግዚአብሔር ቃል መመርመር ያስፈልጋታል። የእግዚአብሔርን ቃል መሠረት ባደረገና በማይቃረን መልኩ፤ ከዘመኑና ከትውልዱ የአመለካከት ደረጃ ጋር ዐብር

የሚሄድ ስልት ቀይሶ፤ በመንፈስ ቅዱስ ጎይል ወንጌሉን መስበክና ትውልዱን እንደሚገባ መያዝ በዚህ አቅጣጫ የሚገጥማትን ፈተና እንድትወጣ ያግዛታል ተብሎ ይታሰባል።

ቤተ ክርስቲያኖችን ከጥንት ጀምሮ አስተምህሮዋን ለመጠበቅና ከኑፋቂዎች ለመከላከል የሚያስችላት ሕግና ሥርዐት ያላት ቢሆንም፤ በእግባቡ እየተጠቀመችበት ነው ማለት ግን አያስደፍርም፤ የሰሕተት ትምህርት ያለባቸውን አዋልድ መጻሕፍት ስታርማቸው፤ እውነትን የያዙ መጻሕፍቶቿንም በእግባቡ ስትጠቀምባቸውና የያዙትን እውነት ስታምንበት እይታይምና። በመሆኑም እውነተኛውን አስተምህሮዋን፤ በልማድና በልዩ ልዩ ተጽዕኖዎች ወደ ቤተ ክርስቲያን ከገቡና እውነተኛ አስተምህሮ መስበው ከተቀመጡ የሰሕተት ትምህርቶች መለየት አለመቻሉ፤ መሠረታዊ ችግር ተደርጎ ሊወሰድ ይችላል። እውነተኛ አስተምህሮዋን የመጠበቅና የማለጠበቁን ተግባር የሚያስፈጽም ማእከላዊ የሆነ፤ ወጥነት ያለውና ግልጽ የሆነ መንፈሳዊ አሠራር አለመኖሩም ሌላው ችግር ነው። ከዚህ የተነሣ መጽሐፍ ቅዱስንና ሕገ ቤተ ክርስቲያንን የጠበቀ ባይሆንም እንኳ፤ በአንዱ ሀገረ ሰብክት የሚያስወግዘው ጉዳይ በሌላው ሀገረ ሰብክት የማያለወግዝበት አጋጣሚ አይጠፋም።

እሁን ባለው ተጨባጭ ሁኔታ አስተምህሮዋን ለመጠበቅ ቤተ ክርስቲያን የተለያዩ ርምጃዎችን እየወለደች እንደምትገኝ ይታወቃል። በተለይ በጽሑፍ የሚቀርብባትን ትችትና ነቀፋ በጽሑፍ ማስተባበሉ ከርምጃዎቹ እንደኛው ተደርጎ ሊታይ ይችላል። ይህም ለቀረበባት ትችት አጠፊታውን ወደ መመለስና ራስን ስሕተት አልባ ወደ ማድረግ ያዘነበለ ጊዜያዊ መፍትሔ እንጂ፤ እውነታውን ያገናዘበና ዘስቂታዊነት ያለው መፍትሔ ሆኖ አይታይም። ይህ ደግሞ የት ድረስ ያስኬዳል? ጉዳዩ (አለባብለው ቢያርሱ...) እንዳይሆንና በቀጣዩ ትውልድ ላይ ሽክም በዝቶ ትውልዱ ትልቅ ቀውስ ውስጥ እንዳይወድቅ፤ አባቶች ከማስተባበል ባለፈ ዘላቂ መፍትሔ የሚያመጣውን የለውጡን መሠረት ዛሬ ሊጥሉ ይገባል።

ሌላው እየተወለደ ያለው ርምጃ ውግዘት ነው። ውግዘት መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት ካለው ትምህርት ቤት ክርስቲያንና ሕገ ቤተ ክርስቲያን ያፈነገጠንና ተቃራኒ በሆነ ትምህርትና ሥርዐት ውስጥ የተገኘን አገልጋይ ወይም አማኝ ከሌሎች እንዲመለስ መክሮ እንዲሁ አልመለስም ካለም ከቤተ ክርስቲያን አንድነት እንዲለይ የሚደረግበት የተለመደ አሠራር ነው። በአስተምህሮም ሆነ በምግባር ሕጻጽ /ጉድለት/ ሲገኝ ተገቢውን ሥርዐት ጠብቆ ውግዘት ሲተላለፍ ይችላል (ገላ. 1፡8-9፤ 1ጢሞ. 1፡19-20፤ 2ዮሐ. 9፡11፤ 1ቆሮ. 5፡1-5)። ከዚህ ውጪ ያለአግባብ በለዎች የሚተላለፍ ውግዘትና ርምጃ ግን በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት የለውም (ምሳ. 26፡2)። አለአግባብ የሚገዛበት ክፍልም «ወፊ ገዝት» ይባላል (መርሐ ጽድቅ ባህላ ሃይማኖት 1988፤ 158)።

ውግዘት በዘፈቀደ የሚተላለፍ ማገጃ አይደለም። የጠሉትንና የተመቀኙትን አገልጋይ ወይም አማኝ የሚጉዱበት የማጥቂያ መሣሪያም አይደለም። ከእግዚአብሔር ቃል ተቃራኒ በሆነ ትምህርት የሚያምነውን፣ የሚያስተምረውንና የሚኖረውን አማኝ፣ ጉዳዩ የሚመለከተው የቤተ ክርስቲያን የበላይ አካል መክሮና አስተምሮ፣ ገሥጸም አልመለስ ካለና በኩፋቂው ከቀጠለ፣ ለቤተ ክርስቲያን አንድነትና ህልውና ሲባል ከቤተ ክርስቲያን የሚለይበት መንፈሳዊ ርምጃ ነው።

ከቤተ ክርስቲያን ታሪክ አንደኛውን ርምጃ በ4ኛውና በ5ኛው ምዕተ ዓመት ቤተ ክርስቲያን ከአንድነቷ አውግዛ የለየቻቸው፣ አርዮስን የመሳሰሉ መናፍቃን የተወገዙበት መንገድ ይህን ሕጋዊ አሠራር የተከተለ ነበር። ለምሳሌ፡- አርዮስ በእስክንድርያና በአካባቢው ባላች ቤተ ክርስቲያን እያበፋፋ የነበረውን «ወልድ በመለኮቱ ፍጡር ነው» የሚለውን ኑፋቄ እንዲተው፣ የእስክንድርያ ሲቀ ጳጳሳት የነበረው አለአስክንድርስ አስቀድሞ በተደጋጋሚ ነግሮትና መክሮት ነበር። እንዲሁ ባለ ጊዜም የአካባቢውን ኤጲስ ቆጶሳት ሰብሰቦና ስለ ኑፋቂው አስረድቶ አስከ ማውገዝ ደርሰው ነው። ነገሩ በዚህ ለሳልቆመ ግን፣ ዓለም ዐቀፍ የቤተ ክርስቲያን ጉባኤ ተጠርቶና አርዮስ ስለ ሃይማኖቱ አስረድቶ በትምህርቱ ላይ ክርክር ተደረገና ተረታ። ትምህርቱ

በመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ሲመዘን ኑፋቄ ሆኖ ስለ ተገኘም፣ ከሰሕተቱ እንዲመለስ፣ አልመለስ ካለና በኩፋቂው ከጸና ግን እርሱም ትምህርቱም በሐዋርያዊት ቤተ ክርስቲያን ለፍራ እንዳይለጣቸው ጉባኤው ወሰነ። እርሱም አልመለስ በማለቱ ተወግዞ ተለይቷል (አባ ጎርጎርዮስ 1978፤ 105-113)።

በቀደምት አበው ዘመን ውግዘት፣ የሳተ ሰው እንዳይጠፋና ከሰሕተቱ እንዲመለስ ብዙ ጥረት ተደርጎ አዎንታዊ ምላሽ በታጣና አማራጭ በጠፋ ጊዜ፣ ለቤተ ክርስቲያን ህልውና መጠበቅ ሲባል መጨረሻ ላይ የሚወሰድ መንፈሳዊ ርምጃ ነበር። ቅድሚያ የሚለጠውም ለመለየት ሳይሆን ለመመለስ ነበር። ዛሬ ግን ውግዘት ተራ ተግባር እየሆነ በመምጣቱ፣ ጉዳዩ የሚመለከተውም ሆነ የማይመለከተው ክፍል ሲያስወግዝ በማይገባው ጉዳይ ሁሉ አንኳ፣ ሕገ ቤተ ክርስቲያንን ባልተከተለ አሠራር የቤተ ክርስቲያንን ልጆች እያወገዝ የሚለይበት ህኔታ ይታያል። ዋና ዐላማውም «ሳተ» የተባለውን ሰው መመለስ ሳይሆን፣ በሰሕተቱ እንዲገፋና እንዲጠፋ ማድረግ ይመለከታል። ተመልካች ዐጥቶ እንጂ አለአግባብ የሚያወግዝ ራሱ በእግዚአብሔር ዘንድ የተወገዘ መሆኑ በፍትሐ ነገሥት አንቀጽ 5 ቁጥር 184 ተደንግጓል (1990፤ 65)።

በዘመናችን ብዙ ጊዜ ሲወገዙ የሚታዩት በሚያለወግዝ ሰሕተት ውስጥ ያሉቱ አይደሉም፤ በአብዛኛው መጽሐፍ ቅዱሳዊ እውነትን አየገለጡ ያሉ የቤተ ክርስቲያን ልጆች ናቸው እንጂ። በርግጥ ይህ ዐዲስ አይደለም፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ይልቅ የእኛ ወግ ቀረ፤ ሥርዐታችን ተሻረ፤ ባዮች ሁሉ፣ ከጥንት ጀምሮ እውነተኞችን ሐሰተኞች፣ አማኞችን መናፍቃን እያሉ ሲቃወሙና ሲያወገዙ ኖረዋል። ስለ ሆነም እውነተኛውን መምህር ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን «ሕዝቡን የሚያጣምም» (ሉቃ. 23፡14)፣ ታላቁን የክርስቶስ ሐዋርያ ብፁዕ ጳውሎስን ደግሞ «የመናፍቃን መሪ» (የሐዋ. 24፡5) ብሎ ከወነጀለ ዓለም ከዚህ የተሻለ ነገር መጠበቅ ሞኝነት ነው።

ቤተ ክርስቲያን የገዛ ልጆቿን በዚህ መንገድ ታውግዝ እንጂ፣ የዕድሜ ጠገቦቹ ሰሕተቶች ሳያንስ በየጊዜው ዐዳዲስ የሰሕተት ትምህርቶችና ልማዶች ቀስ በቀስ ሲገቡና ሲለፋፋ፣ ድምፅዋን አጉልታ ስታሰማ አይደመጥም። አንደ

መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ሊያስወግዝባቸው በሚገባ የአምነትም ሆነ የምግባር ትግር ውስጥ ተዘፍቀው ያሉትን አገልጋዮችም ሆነ ምስመናን፣ ተመሳሳይ ርምጃዎችን ስትወስድባቸው አይታይም። መጽሐፍ ቅዱሳዊ አውነት ሊነገር ግን ቀፎው እንደ ተነካ ንብ ሁሉም ይነሣል፤ እውነተኛው ትምህርት እንደ ኑፋቱ፣ ተናጋሪውም እንደ መናፍቅ ይቁጠርና ውግዘትና ስደት ይታወጃል። የሚያሳዝነው ደግሞ አብዛኞቹ ውግዘቶች ሕገ ቤተ ክርስቲያንን ያልጠበቁ፣ ሰንሰሐ ዕድል የማይሰጡና በግብታዊነት የሚካሄዱ መሆናቸው ነው።

ስለዚህ ቤተ ክርስቲያን እነዚህን የአሠራር ጉድለቶች ማረምና ማስተካከል ይገባታል። የአስተምህሮዋን ጥራት ለመጠበቅ ቅዱስ ቃሉን ብቸኛ መመዘኛዋ ማድረግ አስባት። ህልውናዋን ለማስጠበቅ የምትወስዳቸው ርምጃዎችም እንደ አግዚአብሔር ቃል መከናወናቸውን ማረጋገጥ ይኖርባታል። ዐላማዋ የወደቀውን ማንሣት፣ የሳተውን መመስሰ እንጂ በዚያው ጠፍቶ እንዲቀር ማድረግ ባለመሆኑ፣ ሰንሰሐ ዕድልን መንፈግ አይገባትም። ስለዚህ አላግባብ የሚያወግዙ «ወፊ ገዝቶችን» ተዉ ልትላቸው፣ ልትገሥጹቸውም ይገባል።

• መጽሐፍ ቅዱስ አይሻሻልም።

መጽሐፍ ቅዱስ ፍጹምና ዘላለማዊ የአግዚአብሔር ቃል ነው። ስዎች የዘላለም ሕይወት እንዲያገኙበት የተሰጠ በመሆኑም ሳይበረዝና ሳይከሰስ፣ ሳይጨመርበትና ሳይቀነስበት ከአግዚአብሔር ለስዎች በተሰጠበት ሁኔታ ጥቅም ላይ መዋል አለበት። ከዚህ የተነሣ ከእናት ቋንቋዎች /ዕብራይስጥና ግሪክ/ ወደ ተሰያዩ ቋንቋዎች በልዩ ጥንቃቄ እንደሚተረጎም ግልጽ ነው። ሆኖም በአተረጓጎም ጊዜ በተሰያዩ ምክንያት አንዳንድ ጥቃቅን ስሕተቶች ፈጽሞ አይፈጠሩም ባይባልም፣ መሠረታዊውን ሐሳብ የሚሰውጡ ሊሆኑ ግን አያችሉም። መሠረታዊውን ሐሳብ የሚሰውጥና የራስን ቤተ ክርስቲያን አቋም ለማራመድ ሆነ ተብሎ የሚተረጎም ከሆነ ግን፣ ትልቅ ስሕተት መሥራት ይሆናልና ያን ትርጉም የአግዚአብሔር ቃል ነው ብሎ መቀበል ያዳግታል።

ኢየሱስ ክሪስቶስ በኢትዮጵያ የአግዚአብሔር ቃል የሆነውን መጽሐፍ ቅዱስ ከእናት ቋንቋዎችና ከሌሎችም ቅጂዎች፣ ወደ ግእዝና ዐማርኛ በማስተርጉሙ በኩል ፋና ወጊ ቤተ ክርስቲያን ናት።⁴ ይሁን እንጂ የትርጉም ሥራዎቹ ምንም ትግር የሰባቸውም ማስት አይደሉም። በተሰያዘው በ2000 ዓ.ም. ቤተ ክርስቲያቱ ሰራሷ ያሳተመችው ዐዲሱ የዐማርኛ ትርጉም መጽሐፍ ቅዱስ፣ በብዙ ስሕተቶች የተሞላና መሠረታዊውን የመጽሐፍ ቅዱስ ሐሳብም ያዛባ ሆኖ ይታያል። ይህም ቤተ ክርስቲያንቱ መጽሐፍ ቅዱስን የመተርጎም ሳይሆን የማሻሻል ሥራ እንደ ሠራች ያህል የሚያስቁጥራት መሆኑን መጽሐፉን ያነበቡ እየመሰከሩ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ የአግዚአብሔር ቃል እንደ መሆኑ ሳይበረዝና ሳይከሰስ፣ ሳይጨመርበትና ሳይቀነስበት ከእናት ቋንቋዎች ተገናዝቦና እነርሱን መሠረት አድርጎም መተርጎም ያለበት መሆኑ አያከራክርም። ከላይ የተጠቀሰው ትርጉም መጽሐፍ ቅዱስ ግን ስለነዚህ መሠረታዊ ነገሮች ትኩረት አልሰጠም። ከዚህ ይልቅ መጽሐፍ ቅዱሳዊ መሠረት የሌለውንና አሁን በስፋት የሚንጸባረቀውን የቤተ ክርስቲያንቱን ትውፊታዊ አስተምህሮ እንዲደግፍ ተደርጎ የተሰናዳ ነው የሚመስለው።

ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም፣ በተሰያዘው የሐዲስ ኪዳን ክፍል፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከአዳኝነቱ ስፍራ ለማንሣትና ቤተ ክርስቲያንቱ የምታራምዳቸውን አንዳንድ የስሕተት ትምህርቶች ሕጋዊ ለማድረግ ይረዳ ዘንድ፣ ሆነ ተብሎ መዘጋጀቱን ለማስተዋል ብዙ ጥናትና ምርምር አይጠይቅም። በቀላሉ ይህን የ2000 ዓ.ም. ዕትም፣ ዛሬ በብዙው ሰው እጅ ከሚገኘውና ከፍተኛ እገልግሎት እየሰጠ ካለው የ1953ቱ ዓ.ም. ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ ጋር ብናመሳክረው፣ ከላይ የተጠቀሱትን ትግሮች በውል መገንዘብ ይቻላል። ስምሳሌ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ከአዳኝነቱ ስፍራ ለማንሣት፣ በተሳሳተና በተዛባ መንገድ ከተተረጎሙ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች አንዳንድ ጥቅሶችን፣ ከሁሉም ዕትሞች በማውጣት እያንጸጸርን በሚከተለው ስንጠረኹ እንመልከት።

የ1953 ዓ.ም. ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም	የ2000 ዓ.ም. ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም
«በሰዚህ እርሱ ብዙዎችን ይወርሳል፡ ከጎደላንም ጋር ምርኮን ይከፋፈላል፡ ነፍሱን ለሞት አሳልፎ አጥቶአልና፡ ከዐመፀኛችም ጋር ተቁጥሯልና፡ እርሱ ገን የብዙ ሰዎችን ገጢስቶ ተሸከመ፡ ስለ ዐመፀኛችም ማለድ፡» (ኢሳ. 53፡12)	«በሰዚህ እርሱ ብዙዎችን ይወርሳል፡ ከጎደላንም ጋር ምርኮን ይከፋፈላል፡ ነፍሱን ለሞት አሳልፎ ለጥቶአልና፡ ከዐመፀኛችም ጋር ተቁጥሯልና፡ እርሱ ገን የብዙ ሰዎችን ገጢስቶ ተሸከመ፡ ስለ ገጢስታቸውም ተሰጠ፡» (ኢሳ. 53፡12)
«እንዲሁ እርሱ ራሱ ካደቀ እንዲሁ እርሱ የመረጣቸውን ሰዎች የሚቃወም ማነው? የሚፈርድሰ ማነው? የሞተው፡ ይልቁንም ከሙታን የተነሣው፡ በእንዲሁ እርሱ ቀኝ ያለው፡ ደግሞ ስለ እኛ የሚመደድው ክርስቶስ ሲሆኑ ነው፡» (ሮሜ 8፡33-34)	«እንዲሁ እርሱ ራሱ ካደቀ እንዲሁ እርሱ የመረጣቸውን ሰዎች የሚቃወም ማነው? የሚፈርድሰ ማነው? የሞተው፡ ይልቁንም ከሙታን ተሰይቶ የተነሣው፡ በእንዲሁ እርሱ ቀኝ የተቀመጠው፡ ደግሞ ስለ እኛ የሚፈርድው ክርስቶስ ሲሆኑ ነው፡» (ሮሜ 8፡33-34)
«የርሳሪን አባት፡ የመጽናናትም ሁሉ ለምሳክ የሆነ የጌታችን የሲዮሰ ክርስቶስ ስምሳክና አባት ይባረክ፡» (2ቆሮ. 1፡3 እንዲሁም ኤፌ. 1፡3፤ 1ዱጥ. 3፡3-5)	«የምሕረት አባት፡ የመጽናናትም ሁሉ ለምሳክ የጌታችን የሲዮሰ ክርስቶስ አባት እንዲሁም ይመሰገን፡» (2ቆሮ. 1፡3 እንዲሁም ኤፌ. 1፡3፤ 1ዱጥ. 3፡3-5)
«ልጆች ሆይ፡ ገጢስታችን እንዳታደርጉ ይህን እጽፋችኋለሁ፡ ማንም ገጢስታችንን ቢደርግ ከሕብ ዘንድ ጠበቃ ስለን እርሱም ዳድቅ የሆነ ሲሆኑ ክርስቶስ ነው፡» (1ዮሐ. 2፡1-2)	«ልጆች ሆይ፡ እንዳትበደሉ ይህን እጽፋችኋለሁ፡ የሚበድልም ቢኖር ከሕብ ዘንድ ዳድቅ ስለን፡ ሲሆኑ ክርስቶስም ገጢስታችንን ያስተሰርዳልን ዘንድ ዳድቅ ነው፡» (1ዮሐ. 2፡1-2)

በዐዲሱ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ክርስቶስን ከአዳኝነቱ በፍራ ከማንሣት ሌላም፡ ለአንዳንድ የሰላተት ትምህርቶች ድጋፍ ለመስጠት ታስቦ የተሠራ ደባ መኖሩን እንረዳለን፡፡ ሰምሳሌ፡- ሰዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ 2 ከቀጥር 1-11 ላለው ክፍል፡ በግእዙ ሐዲስ ኪዳን ከጥንት ጀምሮ ተስጥቶት የነበረው ርእስ «ዘከመ ተገብረ ከብካብ በቃና ዘገሊላ - በቃና ዘገሊላ ለርግ እንደ ተደረገ» የሚል ነበር (ወንጌል ቅዱስ ንባቡና ትርጓሜው 1988፤ 459)፡፡ ይሁን እንጂ በአንድ ርእስ ሥር ተጠቃሉ ለሚታወቀውና በዚሁ መንገድ ሲሠራበት ለኖረው በዚሁ ክፍል፡ በዐዲሱ ትርጉም ሦስት እርእስት ተስጥቶታል፤ ከቀጥር 1-2 ያለው «በቃና ዘገሊላ ስለ ተደረገው ስርግ» ተብሏል፤ ከቀጥር 3-5 ያለው ደግሞ «ስለ እናቱ ምልጃ» የሚል ርእስ ተስጥቶታል፡፡ ከቀጥር 6-11 ያለውም «ስለ መጀመሪያው ተአምር» ተብሏል፡፡ አንዱን ክፍል እንዲህ በሦስት መከፋፈሉ፡ ለመጀመሪያ ጊዜ የታየው በእኛ ቤተ ክርስቲያን ሳይሆን አይቀርም፡፡ ይህም የተደረገው ሰዎች ክፍሉን በሚገባ እንዲረዱት በማስብ እንዳልሆነ ለማንም ግልጽ ነው፡፡ ነገር ግን ርእስ ማርያም አማላጅነት ቃል በቃል የተጻፈ ጥቅስ ከመጽሐፍ ቅዱስ ማውጣት አለመቻላችን፡ ይህን ትምህርታችንን አከራካሪ አድርጎታል፤ ስለዚህ እስከ ዛሬ ድረስ በአንድ ርእስ ብቻ የሚታወቀውን ይህን ክፍል በሦስት እርእስት ከፋፍለን፡ አንዱን ክፍል ከዛሬ ጀምሮ ርእስ እናቱ ምልጃ» የሚል ርእስ ብንስጠውና በዚህ ርእስ እንዲለመድ ብናደርግ፡ ወደ ፊት የወይን ጠጅ የላቸውም እኩ ብላ አማሰደች፡ ብሎ ለመጨመር አያዳግተንም፡ በሚል መንፈስ የተሰጠ ነው የሚመስለው፡፡

ስለ ነገረ መስቀሉ ለሚናገረው የመልአክት ክፍል (1ቆሮ. 1፡ 17-31) የተሰጠው ርእስም «ስለ መስቀል» የሚል ነው፡፡ መቼም ይህ ክፍል ክርስቶስ ለተስቀለበት የዕንጨት መስቀል እንዳልተነገረ፡ ጥቅሱን ለዕፅ መስቀሉ ከሚጠቅሱት ወገኖች በቀር ማንም ይረዳዋል፡፡ በ1953 ዓ.ም. ዕትም ላይ «የመስቀሉ ቃል» የተባለው፡ በ2000 ዓ.ም. ዕትም ላይ «የመስቀሉ ነገር» ተብሏል፡፡ «ቃል»ም ይባል «ነገር» ጥቅሱ ዕፅ መስቀሉን ፈጽሞ አያመለክትም፡፡ በእምልኮተ ዕፅ መስቀል ልባቸው የተነደፈው ወገኖች ግን፡

ክፍሉ «መስቀል» የሚል ቃል ይዞ ሰለ ተገኝ ብቻ ስለ ሰንጠረዥ መስቀል እንደ ተጻፈ ማሰረጃ እድርገው ዘወትር ይጠቅሱታል። በዐዲሱ ትርጉም ለዚህ ክፍል በደፈናው «ሰለ መስቀል» የሚል ርእስ መስጠት፣ ዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ወደ ቤተ ክርስቲያን ዘንገል በማሰገባት እምልከተ ዕፀ መስቀልን ሳስፋፋበት የሰሐተት ትምህርቱ ሕጋዊ ፈቃድ ለመስጠት ካልሆነ በቀር፣ ርእሱና የክፍሉ መልእክት፣ «ፍየል ወዲህ፣ ቅዝምዝም ወዲያ» ነው። ስለዚህ «ሰለ መስቀል ነገር» ቢባል እንኳ የተሻለ ይሆን ነበር።

እንደሚታወቀው የ1953ቱ ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ፣ «ሰባት ኢትዮጵያውያንና ሦስት የውጭ ሀገር ሲቃውንት ያሰበት ጉባኤ በቀዳማዊ ዐፄ ኀይለ ሥላሴ ትእዛዝ ተቋቁሞ በሕግ ስብረትም የተተረጎመውን መጽሐፍ ቅዱስ ከዕብራይስጥና ከፅርዕ ጋር በማነጻጸር» የተዘጋጀና «የተሻለ» የተባለ ትርጉም መሆኑን፣ ቤተ ክርስቲያኒቱ ለዐዲሱ የ2000 ዓ.ም. ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ ምረቃ ባዘጋጀው ልዩ ዕትም መጽሔት ላይ (መጽሐፍ ቅዱስና የኢኦተቤክ /ዓ.ም. ያልተገለጸ/፣ 17)፣ እንዲሁም «ግርማዊ ቀዳማዊ ዐጼ ኀይለ ሥላሴና የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን» (1993፣ 29) በተባለ መጽሔቷ ላይ ምስክርነቷን ሰጥታለች። የ1953ቱን ዕትም ማዘጋጀት ያስፈለገውም፣ የቀድሞዎቹ ትርጉሞች በተለይም የግእዝ ትርጉም ከዕብራይስጡና ከግሪኩ በሚገባ ያልተነጻጸረና እንዳንድ ልዩነት ስለሚታይበት እንደ ሆነ ግልጽ ነው። ከእናት ቋንቋዎች ጋር በሚገባ ተነጻጽሮ መተርጎም እንዳለበትም የብዙዎች አርቶዶክሳውያን ሊቃውንት ሐሳብ እንደ ነበረ ይታወቃል (ጎሩይ 1919፣ 20-22፣ ኪዳነ ወልድ 1948፣ 19)።

ነገር ግን ይህ የ1953 ዓ.ም. ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ በሥራ ላይ ከዋለና ጥቂት ዐሥርት ዓመታት ከተቆጠሩ ወዲህ፣ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርትና እንዳንድ ስቤተ ክርስቲያኒቱ ሲሠራባቸው የቁዩት ትውፊታውያን ትምህርቶች ሊሰማሙ ባለመቻላቸውና ቤተ ክርስቲያኒቱን ለነቀፋና ለትችት በመዳረጋቸው፣ ቤተ ክርስቲያኒቱ አጣብቂኝ ውስጥ ሳትገባ አልቀረችም። የነበሩት እማራጮችም ወይ የመጽሐፍ ቅዱስን ትምህርት መቀበልና ልማዳዊውን ትምህርት መተው፣ አሲያም የመጽሐፍ ቅዱስን ትምህርት ትቶ

በቂየው ልማድ መሠረት መኖር ነው። ከሁለት እንዲሁ መምረጥ ግን ለጊዜው አስቸጋሪ ነው። ሁለቱን ሊያስታርቅ የሚችል ሌላ መፍትሔ ይፈለግ በሚል ይመስላል። ለእግዚአብሔር ቃል ላይሆን ለልማዳዊው ትምህርት የሚሰማ ይህ የ2000 ዓ.ም. ዕትም እንዲዘጋጅ ያስፈለገው ማለት ይቻላል።

በመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት ላይ በቆሙና የልማዳዊው ትምህርት በሰባ በሆኑት ምእመናን መካከል ከፍተኛ ክርክሮች እንደሚደረጉ ይታወቃል። ክላይ ስለንጠረኝ ለንጽጽር የቀረቡት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎችም በአብዛኛው የክርክሩ ማእከል እንደ ነበሩ ግልጽ ነው። በልማዳዊው ትምህርት የተቃኙ ወገኖች፣ በ1953ቱ ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ ተክራክረው መርታት የማይሆንላቸው ቢሆን፣ የ1953ቱን ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ «የመናፍቃን ነው» እያሉ ያሰወሩ፣ ለኢኦተቤክ የሚያገለግል መጽሐፍ ቅዱስ እንዲዘጋጅም ይወተውቱ ጀመር።

በርግጥ እንዲህ ያለው አዝማሚያ መታየት የጀመረው በብፁዕ ወቅዱስ አቡነ ተክለ ሃይማኖት ዘመነ ፕትርክና እንደ ነበር፣ በእሳቸው ጊዜ (በ1980 ዓ.ም.) ለኢኦተቤክ ክታተመው መጽሐፍ ቅዱስ መገንዘብ ይቻላል። በዚያ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ጥቂት ክፍሎች መጠነኛ ማሻሻያ የተደረገባቸው ሲሆን፣ ማሻሻያውም ከሌላው ንባብ ደመቅ ብሎ /በልድ ሆኖ/ እንዲታይ ተደርጓል (ለምሳሌ፡- ዮሐ. 5፡27-29፣ 6፡53-59፣ ዮሐዋ. 15፡2፡6፡22-23፣ 1ቆሮ. 13፡4-6፣ ኤፌ. 1፡3፣ ፊል. 2፡7፣ 1ኢጥ. 1፡3-5ን ይመልከቱ)። በብዙም ሆነ በጥቂቱ የእግዚአብሔርን ቃል ማሻሻል በእግዚአብሔር ፊት የሚያስጠይቅ ትልቅ ወንጀል መሆኑ ባይካድም፣ በሁለቱ ትርጉሞች መካከል በተሠራው ሥራ ግን፣ የ1980 ዓ.ም. ዕትም ክእሁኑ ዕትም በደረጃው የተሻለ ነው ማለት ይቻላል። እስካሁን ባለው ሂደትም፣ «የተሻለ» ተብሎ በቤተ ክርስቲያኒቱ ጭምር የተሞካሸው የ1953ቱ ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ ሥራ ላይ ከዋለበት ጊዜ እንሥቶ፣ ቤተ ክርስቲያኒቱ ለመጽሐፍ ቅዱስ ያላት ከበሬታ እያሸቁለቁለ መምጣቱን፣ በ1980 ዓ.ም. እና በ2000 ዓ.ም. ካላተመቻቸው ሁለት ዕትሞች መገንዘብ እይካብድም።

ዐዲሱ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ታማኝነቱ ለእግዚአብሔር ቃል ሳይሆን፤ ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ስምምነት ስሌሰው ትውፊታዊ እስተምህሮ ነው የተባለው እንዲሁ በጭፍን አይደለም። ይህ ዕትም የቤተ ክርስቲያኒቱ ሲቃውንት መጽሐፍ ቅዱስ በሚተረጎምበት ጊዜ ሊወሰዱ ስለሚገባቸው ጥንቃቄዎች ያስቀመጧቸውን መመዘኛዎች እንኳ ያላሟላና ተቃራኒውን የተከተሰ ሆኖ እናገኘዋለን። ለመጽሐፍ ቅዱስ ምረቃ በተዘጋጀው መጽሐፍት ገጽ 18 ላይ እንደ ተጠቀሰው፦

በመንፈስ ቅዱስ ዐሳብ የተዳፈው ቃል በሰው ዐሳብ እንዳይሰወጥ፤ ገልጥ ሰማደረገ ሲባል ባዶ እንዳይሆን፤ ስለንድ ስገር ባህልና ልማድ፤ እምነትና ትውፊት ሲባል የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት እንዳይዳብዝ፤ የስንድ ስገር ሕዝብ በሚገባው ቋንቋ ሲባልም ቃሉ ተራ እንዳይሆን፤ አንባቢ እንዲገባውም ቀላል ሰማደረገ የሚደረገው ጥረት መጽሐፍ ቅዱስን ተራ ደብዳቤ እንዳያስመስሰው፤ ጥንቃቄ ያስፈልገዋል።

የሚል መመዘኛ ተቀምጧል። በመመዘኛው መሠረት የአሁኑን ትርጉም ስንፈትሽ፤ ቢያንስ እንኳ፤ «በመንፈስ ቅዱስ ዐሳብ የተዳፈው ቃል በሰው ዐሳብ» መሰውጠን፤ «ስለንድ ስገር ባህልና ልማድ፤ እምነትና ትውፊት ሲባል የመጽሐፍ ቅዱስ እውነት» መዳበዝን ከላይ ከቀረቡት ገጽጽሮች ማረጋገጥ ይቻላልና፤ ለመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም የወጡትንና በቤተ ክርስቲያኒቱ የሚታወቁትን መመዘኛዎችም እንኳ አላሟላም።

ይህን ዐዲሱን ትርጉም መጽሐፍ ቅዱስ የቤተ ክርስቲያኒቱ ሰዎች በሁለት ተቃራኒ ስሜቶች እንደሚመለከቱት ይታወቃል። እንደኛዎቹ ወገኖች በዋናነት ከአናት ቋንቋዎች ተገናዝቦ ሳይሆን በግእዝ መሠረትነት የተተረጎመ በመሆኑ፤ ቤተ ክርስቲያኒቱን ከሌላው ክርስቲያን ዓለም ይለያያል፤ የመጽሐፍ ቅዱስን ክብርም ዝቅ ያደርጋል በሚል ይቃወሙታል። የትርጉም ሥራው ከተጀመረበት ከ1986 ዓ.ም. አንሥቶም ለሥራው ከተመረጡ ሊቃውንት መካከል፤ አያያዙን አይተው «በዚህ መንገድ የሚከናወን ከሆነ እንሳተፍም» በማለት አቋርጠው የወጡ መኖራቸው የአደባባይ ምስጢር ነው። «የእግዚአብሔርን ቃል የሚሸርና ቤተ ክርስቲያንን ከሌላው ክርስቲያን

ዓለም የሚለይ መጽሐፍ ቅዱስ ከታተመ ቀቤን አውልቁ ገዳም እገባለሁ» ያሉ እባት እንደ ነበሩም ይነገራል። መጽሐፍ ቅዱሱ ታትሞ ከወጣ በኋላም፤ የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ ያነጋገራቸው የቅዱስ ጳውሎስና የቅድስት ሥላሴ መንፈሳዊ ክሌጅ እንዳንድ ደቀ መዛሙርት፤ ብዙዎቹ መጽሐፍ ቅዱሱን እንዳልተቀበሉት ይገልጻሉ።

ይሁን እንጂ በመጽሐፍ ቅዱሱ ታትሞ መውጣት የተደሰቱ የሱም ማለት አይደለም። ስልማዳዊው ትምህርት ላይ የተመሠረቱ ወገኖች መጽሐፍ ቅዱሳዊ ድጋፍ ሳልነበረው ትምህርታቸው፤ ይህ ዐዲሱ ትርጉም በመጠነም ቢሆን የልባቸውን ስለሚያደርስላቸው በእጅጉ እንደሚቀበሉት ጥርጥር የለውም። ምክንያቱም በመጽሐፍ ቅዱሱ መግቢያ ላይ እንደ ተገለጸው፤ መጽሐፍ ቅዱሱን አሁን በታተመበት መንገድ ማዘጋጀት ያስፈሰገው፤ ከዚህ ቀደም እየታተመ የቀረቡት መጽሐፍ ቅዱሶች በግእዝ መሠረትነት ስላልተተረጎሙና ከግእዝና ከሰባ ሊቃናት ትርጉም ልዩነት ስላላቸው ነው፤ በተጨማሪም የቀደሙት ዕትሞች የአተረጓጎም ስልታቸው በቤተ ክርስቲያናችን ከተለመደው ባህላዊው የአተረጓጎም ስልት ስለሚለይና፤ የቤተ ክርስቲያን ሊቃውንት መጽሐፍ ቅዱሱን እንደ ቤተ ክርስቲያናቸው መጽሐፍ ቅዱስ ለመቀበል ስለ ተቸገሩ ነው። በዚህ ትርጉም ግን በመጠነም ቢሆን ከፍተኛ የተሟላላቸው ይመስላል።

ቤተ ክርስቲያናችን በዐዲሱ መጽሐፍ ቅዱስ አተረጓጎም ላይ ብቻ ሳይሆን አጠራረዝ ላይም የፈጸመችው ትልቅ ጥፋት አለ። ሰማንያ አሐዱ በመባል የሚታወቀው መጽሐፍ ቅዱሷ ከእንዴም ሁለቱ /በ1947 ዓ.ም. እና በ1980 ዓ.ም./ ሲታተም፤ ተጨማሪ /ዲዩትሮካኖኒካል/ የሚባሉት መጽሐፍት ከብሉይ ኪዳን በኋላ እና ከዐዲስ ኪዳን በፊት እንድ ላይ ተጠርዘው ነበር የታተሙት። በ2000ው ዕትም ላይ ግን፤ ተጨማሪዎቹ መጽሐፍት በብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ውስጥ ተበትነውና እንደ እግዚአብሔር ቃል ተቈጥረው እንዲታተሙ ነው የተደረገው። ይህም በፍትሐ ነገሥት እንቀጽ 2 ቍጥር 17፤ «ወፁክ እምክሉ - ከቅዱሳት መጻሕፍት ቍጥር ውጪ ናቸው» የተባሉትን ሁሉ እንደ እግዚአብሔር ቃል እንዲቁጠሩ በማድረግ የተፈጸመ ታላቅ ወንጀል

ነው። በዚህም ምክንያት ቤተ ክርስቲያኒቱ ስለግዚአብሔር ቃል ታማኝ ሆና እንዳልተገኘች እንረዳለን። ስለግዚአብሔር ቃል ብቻም አይደለም፤ ዐዲስን መጽሐፍ ቅዱስ ታላትም ዘንድ የገንዘብ ድጋፍ ሳይረገፍት ስ«ተባበሩት የመጽሐፍ ቅዱስ ማኅበራት» መመሪያም ተገዥ አልሆነችም፤ ምክንያቱም በማኅበራቱ መመሪያ /Guidelines/ መሠረት ተጨማሪዎቹን መጻሕፍት የያዘ የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ሥራ በሚሠራበት ጊዜ፥ ተጨማሪዎቹ መጻሕፍት ሳይበተኑና አንድ ላይ ሆነው፥ ከብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ቀጥሰውና ከዐዲስ ኪዳን መጻሕፍት ቀድመው እንዲጠረዙ ያዛል። ["In cases where a confessional translation is published in an interconfessional edition, it is recommended that the deuterocanonical texts be grouped together in a separate section preceding the New Testament." ትርጉም፡- «ቀናጭ /የአንዲት ቤተ ክርስቲያንን ትውፊት የተከተበ/ ትርጉም ሊሰጥም አብደተ ክርስቲያናት በሚጋሩት ዕትም መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የሚታተምበት ሁኔታ ሲኖር፥ የብሉይ ኪዳን ተጨማሪ መጻሕፍት ከዐዲስ ኪዳን መጻሕፍት በፊት በተበየ ክፍል አንድ ላይ ሆነው እንዲጠረዙ ይመክር ነበር»] ይህ መመሪያ ሥራ ላይ ባይውልም፥ ስምረቃው በተዘጋጀው መጽሔት ገጽ 35 ላይ በአንግሊዝኛ ቋንቋ እንዲታተም ተደርጓል። የተባበሩት መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበራት መመሪያቸው መጣሱን ስለ ማወቅ አስማወቃቸው፥ ወይም ታትሞ በወጣበት መንገድ እንዲታተም ስለ መስማማት አስመስማማታቸው፥ ወይም ስለ መፍቀድ አስመፍቀዳቸው፥ የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማኅበርም በጉዳዩ ላይ ስላሰው አቋም የተባሰም ሆነ የታወቀ ነገር ግን ስሊዜው የሰም።

በአጠቃላይ ቤተ ክርስቲያኒቱ ከእግዚአብሔር ቃል ይልቅ አገራዊ ልማድና ትውፊትን አስቀድሞች። ስለዚህ በርካታ ችግሮች ያሉበትን ይህን የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉም ከእናት ቋንቋዎች ጋር ሳታገናዝብ፥ ግእዙን መሠረት በማድረግ አዘጋጅታ ማሳተሟ፥ በእግዚአብሔርም በክርስትና ታሪክም ከመመስገን ይልቅ እንደምትወቀሥበት ምንም ጥርጥር የሰውም። ከዚህ በመነሣት ቤተ ክርስቲያኒቱ አስተምህሮዋን እንደ እግዚአብሔር ቃል

ሰማሻሻል ዝግጁነቱ አላት ማስት ያስቸግራል። የመንፈሳዊ ሰው ጥመሠረት የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ ከእግዚአብሔር በተሰጠበት ሁኔታ ሳይሆን፥ ስለንዲት ቤተ ክርስቲያን ልማዳዊ አስተምህሮ እንዲመች ተደርጎ ከተዘጋጀ እውነተኛ ሰው ጥማምጣት አይቻልም፤ ስለ ሆነም ቤተ ክርስቲያን ያሻሻላቸውን መጽሐፍ ቅዱስ እንደ ገና ልትመሰክተውና ስለግዚአብሔር ቃል ያላትን ታማኝነት ልታረጋግጥ ይገባታል።

ምዕራፍ ዐሥራ ሦስት
የልብ /የሕይወት/ ሰውጥ

እስተምህሮአዊ ሰውጥን ተከትሎ ሊመጣና ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባው ሰውጥ፡ የሰውን ሕይወት በቀጥታ የሚመለከተው የልብ ሰውጥ መሆኑ አያጠያይቅም። በሰው መንፈሳዊም ሆነ ማኅበራዊ ሕይወት ውስጥ ጠቃሚ ሰውጥ ለማምጣት፡ አስቀድሞ በሰው አመለካከትና እስተሳሰብ ላይ ሰውጥ ማምጣቱ ወሳኝነት አለው። ሌላው ለሰው ጠቃሚ የሆነ ሰውጥ ሁሉ የሰውን መለወጥ ተከትሎ የሚመጣ ነው። እንዲህ ሳይሆን ቀርቶ አመለካከቱ ባልተለወጠ ሰው ላይ ሰውጥን በግብታዊነት ለመጫን መንቀሳቀስ ግን ጥሩ ውጤት አያሰግኝም። ብዙ እላበፈላጊ ዋጋም ለሰሚያለክፍል ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ ያመዝናል።

ሰው በዚህ ዓለም ሊኖር በልዩ ልዩ የሕይወት ገጽታዎቹ ላይ ፈልጎም ይሁን ሳይፈልግ ሰውጥ ይመጣል፤ በመማር ድንቅርናን ያርቃል፤ ተግባር በመሥራት ድክነትን ያለውግዳል፤ ጋብቻን በመመሥረት ብቸኝነቱን ያስቀራል፤ ዘሩን ይተካል፤ በዕድሜ እየገፋ፤ በዕውቀት እየበሰለ፤ ግንዛቤው እየሰፋ፤ አካላዊም አእምሮአዊም ሰውጥ እያመጣ ይሄዳል። ይሁን እንጂ እነዚህና የመሳሰሉት ሁሉ ሰውጦች ምድራዊና በዚህ ዓለም ቀሪ ናቸው። ስለ ሆነም ለሰው መንፈሳዊ ሕይወት ሌላና ከሰማይ የሆነ መንፈሳዊ ሰውጥ ያስፈልጋል።

የልብ ወይም የሕይወት ሰውጥ፡ አመለካከትንና እስተሳሰብን የመለወጥ ጉዳይ ብቻ ተደርጎ መወሰድ የለበትም። የልብ ሰውጥ ሰው በግጥሙ ከወደቀ በኋላ ከሚገኝበትና በመንፈሱ ምጪት ከሆነበት ሁኔታ፡ እግዚአብሔር ወዳዘጋጀለት ሕይወት የሚሸጋገርበት ሂደት ነው። ይህን ለማስተዋል ከፍጥረት መጀመሪያ እንሥቶ ያሰውን የሰው ሁኔታ መመልከት ያስፈልጋል።

የመጀመሪያው ሰው አዳም ከእግዚአብሔር የተሰጠውን ትእዛዝ አስካፈረሰበትና ገጢእተኛ እስከ ሆነበት ጊዜ ድረስ፡ ከአምላኩ ጋር እጅግ የማረ ኅብረት ነበረው (ዘፍ. 1፡28-30፤ 2፡8፡15-25)። በግጥሙ ሲወድቅ ግን

ይህ ኅብረቱ ተበላሽ፤ ወደ እግዚአብሔር መቅረብንና ከእርሱ ጋር መነጋገርን ፈራ፤ ከፈቱ መሸሸንና መሸሸግን መረጠ። ላሳተው ሰለይጣን ፈቃድ መገዛትም ግድ ሆነበት (ኤፌ. 2፡1-2)።

አስቀድሞ፡ «... መልካምንና ከፋን ከሚያስታውቀው ዛፍ ስትብላ፤ ከእርሱ በበላህ ቀን ሞትን ትሞታለህ።» (ዘፍ. 2፡17) በተባለው መሠረት፡ በበላበት ቀን ነፍሱና ሥጋው የሚለያዩበት የሥጋ ሞት በአዳም ላይ አልመጣበትም። ነገር ግን በመንፈሱ አማካይነት ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረው ኅብረት የሚቋረጥበትና የነፍስ ሞት ተብሎ የሚጠራውን፡ ከእግዚአብሔር መለየት የሆነውን ሞት ነው የሞተው። መንፈሳዊ ምጪት ሆኖ 930 ዓመታትን ከኖረ በኋላም፡ ዐፈር ነህና ወደ ዐፈር ትመለሳለህ እንደ ተባለው (ዘፍ. 3፡19)፡ የነፍሱና የሥጋው መለያየትና የመንፈሱ መሞት ውጤት የሆነው የሥጋ ሞት ተከተለ (ዘፍ. 5፡5)።

በአንዱ በአዳምና ዘሮቹም እርሱን ተከትለው በመበደላቸው ምክንያት፡ የነፍሱና የሥጋ ሞት ለሰው ሁሉ ደረሰ (ሮሜ 5፡12)። ከዚያ ጊዜ አንሥቶ ሰው በምድር ላይ የቸወሰነ ዘመን እንዲኖር ቢደረግም፡ በበደሉና በጎጢአቱ ምክንያት መንፈሱ ምጪት ነውና ከእግዚአብሔር ጋር ያሰው ኅብረት ተቋርጧል (ኢሳ. 59፡1-2)። በመሆኑም ነፍሱና ሥጋው እስከ ጊዜው ባይለያዩም እንኳ፡ በሕይወተ ሥጋ ባለበት ዘመን ሁሉ ሰው «ምጪት» ተብሎ ይጠራል (ሉቃ. 9፡60፤ ኤፌ. 2፡1፤ ቄላ. 2፡13፤ 1ጢሞ. 5፡6፤ 1ጴጥ. 4፡6)።

የሕይወት ሰውጥ ያስፈሰገው፡ ሰውን ከዚህ ውድቀት ለማንሣት፡ ከእግዚአብሔር ጋር የነበረውንና በጎጢአቱ ምክንያት የተበላሸውንም ኅብረት ለማደስ ነው። ነገር ግን ሰው ይህን ኅብረት በራሱ ማደስ ስላልቻለና ለለማይችልም፡ መፍቀሬ ሰብእ /ሰውን ወዳጅ/ አምላካችን እግዚአብሔር በአንድያ ልጁ በኩል ሰውን በመታረቅ ኅብረታችንን ዐደለው (ሮሜ 5፡10፤ 2ቆሮ. 5፡19፤ ኤፌ. 2፡14-16፤ ቄላ. 1፡21-22)።

በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት የሰውና የእግዚአብሔር ዕርቅ ተከናውኗል። ስለ ዕርቁ የሚናገረውን የወንጌል ቃል በማመንና በመቀበል፥ ሰው የሞተ መንፈሱን ሕያው ያደርጋል። ይህን ሲያበሥር ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አንዲህ ብሏል።

እውነት እውነት አላችኋለሁ፥ ቃሊን የሚለማ የላከኝንም የሚያምን የዘላለም ሕይወት ስለሁ፥ ከሞትም ወደ ሕይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ ለይመጣም።

እውነት እውነት አላችኋለሁ፥ ሙታን የእግዚአብሔርን ልጅ ደምል የሚለሙበት ሰዓት ይመጣል፤ እርሱም ሰሁን ነው፤ የሚለሙትም በሕይወት ይኖራሉ። (ዮሐ. 5፥24-25)

በመሆኑም ከሞት ወደ ሕይወት ለመሸጋገር ብቸኛው መንገድ፥ ትንሣኤና ሕይወት የሆነውን (ዮሐ. 11፥25-26) የእግዚአብሔርን ልጅ ድምፅ፥ ማለትም የወንጌሉን መልእክት መስማት፤ ማመን፤ መቀበልና በዚያው መሠረት መኖር ነው።

እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት ይናገራል (መዝ. 87፥6)። የእግዚአብሔር ቃል ሕያውና የሚሠራ በመሆኑ (ዕብ. 4፥12፤ ኢሳ. 55፥11)፥ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የሚሰሙትን ሰዎች በመውቀሥና ንጢአተኛነታቸውን በመግለጥ (ዮሐ. 16፥8-10)፥ «እድን ዘንድ ምን ላድርግ?» ብለው እንዲጠይቁ ያነሣል (ዮሐ. 2፥37፤ 16፥30)። ለዚህ የመጻን ጥያቄ ቃሉ የሚሰጠው ምላሽም፥ «ስለ ንጢአትህ ንስሐ ግባ፤ በኢየሱስ ክርስቶስም እመን፤ ትድናለህ» የሚል ይሆናል (ዮሐ. 2፥38፤ 16፥31)። በክርስቶስ የተሰበከው ወንጌልም ይኸው ብቻ ነው (ማቴ. 11፥28-30፤ ዮሐ. 3፥16-18፥36)። ይህን ወንጌል ስምተው ያመኑና ስመቀበል ሙሉ ፈቃደኛ የሆኑ ሁሉ፥ የእግዚአብሔርን ምሕረት አግኝተው ከሞት ወደ ሕይወት ይሸጋገራሉ፤ ከዲያብሎስ ባርነት ነጻ ወጥተው፥ የእግዚአብሔር ልጆች ለመሆን ዳግመኛ ይወሰዳሉ፤ ይህም የሚከናወነው በእግዚአብሔር ቃል ነው (1ጴጥ. 1፥23-25፤ ያዕ. 1፥18)።

ሰው ከሞት ወደ ሕይወት፤ ከስይጣን ባርነት ወደ እግዚአብሔር ልጅነት የሚሸጋገረው ግን፥ የእግዚአብሔርን ቃል እንዲሁ ለላነበበና ለላነበነበ፥ ወይም ስለ ስማ ብቻ አይደለም። የሚያነበውና የሚስማው ቃል በእምነት ሲወሐደው ይገባል፤ አሲያ አይጠቅመውም (ዕብ. 4፥2)፤ እንዲያውም ፍርድን ያመጣበታል (ዮሐ. 12፥47-48)። የአይሁድ ትልቁ ችግር የእግዚአብሔርን ቃል የማንበብና የመስማት ችግር አልነበረም። እነርሱ የዘላለም ሕይወት በቅዱሳት መጻሕፍት አንደሚገኝ ተገንዝበው መጻሕፍትን ይመረምሩ ነበር፤ ነገር ግን የቅዱሳት መጻሕፍትን ዋና መልእክት ማስተም፥ ቅዱሳት መጻሕፍት ስለ ክርስቶስ የሚመስክሩ መሆናቸውን አስተውለው፥ ወደ እርሱ መምጣት ሲገባቸው ይህን አላደረጉምና አልተጠቀሙም (ዮሐ. 5፥39)።

«ቅዱስ መጽሐፍ የእግዚአብሔር ጽሑፋዊ መገሰጫ ሲሆን ዋና የዐላማው ማእከልም በፍቅሩ /በእግዚአብሔር ፍቅር/ የተከናወነው ምስጢረ ስድነና ነው» (መጋቢ ብሱይ ስይፈ ሥላሴ 1992፤ 32)። ስለዚህ በቅድሚያ መጽሐፍ ቅዱስ የሚያድን ቃል መሆኑን ማስተዋል ይገባል (መዝ. 107፥20፤ ዮሐ. 13፥26፤ ኤፌ. 1፥13፤ ያዕ. 1፥21)። አንደ ቤርያ አይሁድ (ዮሐ. 17፥11) መጽሐፍ ቅዱስን ነፍሳችንን ለማዳን ዐላማ ማንበብና መስማት አሰብን፤ ካልሆነ ግን ዋና ዐላማውን አንስታለን። የምናተርፈውም ታሪክንና ሌሎች ዕውቀቶችን አንጂ፥ ድኅነት ነፍሳችንን አይሆንም ማለት ነው።

በርግጥ የእግዚአብሔርን ቃል ምስጢር ማስተዋልና ወደ መዳን መድረስ የሚቻለው፥ በሰው ዐዋቂነትና አስተዋይነት፤ መጻሕፍትን በመመርመር ችሎታም አይደለም። እግዚአብሔር ምስጢሩን ራሳቸውን ሲቃውንት ሊድርገው ከሚመለከቱ ወገኖች ስውር በዕውቀት እንደ ሕፃናት ለሚቈጠሩት በመግለጥ፥ የዚህን ዓለም ጥበብና ጥበበኞች ከንቱ አድርጓል (ማቴ. 11፥25፤ 1ቆሮ. 1፥18-31)። ነገር ግን ራሱን ዝቅ አድርጎ ከእግዚአብሔር ለመማር በእግሮቹ ሥር የሚቀመጥ ሁሉ /የተማረም ይሁን ያልተማረ/ (ዘጸ. 33፥3፤ ሉቃ. 10፥39)፥ ቃሉን እንዲያስተውል መንፈስ ቅዱስ አዕይንተ ልቡናውን /የልቡን ዐይኖች/ ያበራሰታል (2ቆሮ. 4፥6)። ቃሉን ለመስማትና ለመቀበል ጌታ ልቡናን ይክፍት ዘንድ ደግሞ ልባዊ መሻትና ጸሎት ያስፈልጋሉ (መዝ.

119÷100! ቁሳ. 4÷3):: ከዚህም የምንማረው አውነት፥ አግዚአብሔር ልብን ካልከፈተ በቀር ሰው የአግዚአብሔርን ነገር ማስተዋል አስመቻሉን ነው (መዝ. 119÷18:131! ሉቃ. 24÷44-45! የሐዋ. 16÷14)::

አግዚአብሔር የቃሉን ምስጢር ለሚሹትና ለሚያምኑት እንደሚገልጥ ሁሉ (የሐዋ. 13÷48)፥ የዚህ ዓለም አምላክ የተባለው ሰይጣን ደግሞ የማያምኑ ሰዎች ቃሉን እንዳያስተውሉ ሐሳባቸውን ያሳውራል (2ቆሮ. 4÷3-4):: ይኸውም በልባቸው የተዘራውን ቃል አግዚአብሔር በመልቀምና እንዳያስተውሉ በማድረግ (ማቴ. 13÷19)፤ የአግዚአብሔርን ቃል በመሸቃቀጥና ከሌላ ትምህርት ጋር በመቀላቀል (2ቆሮ. 2÷17)፤ ቃሉን በማጣመም (2ኢጥ. 3÷16) እና በመሰላለው የሰላተት አሠራር የሰዎችን ልብ ያደነድናል:: ስለዚህ ሰዎች ሕይወት የሚገኝበትን ትምህርት አይቀበሉም፤ ለምኞታቸው ተስማሚ የሆነ ተረትንና አጋንንታዊ ትምህርትን ወደ ማድመጥም ያዘነብላሉ (1ጢሞ. 4÷1-2! 2ጢሞ. 4÷3-4)::

በብሉይም ሆነ በዐዲስ ኪዳን በሰዎች ሕይወት ላይ የሕይወት ለውጥ የመጣው፥ የአግዚአብሔር ቃል መስበኩን ተከትሎ ነው (2ነገ. 23÷1-3! ነህ. 8÷5-9! 9÷1-38! የሐዋ. 2÷14-42! 3÷12-4÷4! 14÷13-15! 17÷22-34):: ዛሬም ቢሆን ያለ አግዚአብሔር ቃል በሰዎች ሕይወት ላይ የልብ ለውጥ ማምጣት አይቻልም:: ሰዎች በመንፈስ ሕያዋን ይሆኑ ዘንድ፥ ወንጌሉ ሊሰበክላቸውና ወደ ክርስቶስ በእምነት በመቅረብ የነፍሳቸውን ዕረፍት ሊያገኙ ይገባል::

የአግዚአብሔርን ቃል የመስማት ዕድል ያልገጠማቸው ብዙ ወገኖች እንዳሉ ይታወቃል:: በአንድም በሌላም መንገድ የአግዚአብሔርን ቃል የመስማት ዕድል የገጠማቸው ወገኖቻችንም ጥቂቶች አይደሉም:: ነገር ግን ሁሉም ቃሉን በትክክል ያስተውሉና ሕይወቱ ይለወጥ ዘንድ፥ ከአግዚአብሔር የተላከ እንደ ዮሐንስ መጥምቅ የገጢአት ስርየት የሚገኝበትን «የመዳን ዕውቀት» የሚሰጠውን (ሉቃ. 1÷77)፤ እንደ ፊልጶስ ከመጽሐፍ ቅዱስ ተነሥቶ ስለ ኢየሱስ ወንጌልን የሚሰብክበትን (የሐዋ. 8÷35)፥ እንደ ጳውሎስ

(የሐዋ. 28÷23)፤ እንደ አቂሳና ጽርስቅላም ቃሉን በሚገባ የሚያስረዳውንና የሚገልጥበትን (የሐዋ. 18÷24-28) አውነተኛ አገልጋይ ይፈልጋል::

ስመሆኑ ሰው በአግዚአብሔር ቃል መሠረት የሚመጣውን የሕይወት ለውጥ እንዴት ሊያገኝ ይችላል? በዚህ ክፍል ከአግዚአብሔር ቃል የተመሰከትናቸውን መንፈሳዊ ነገሮች፥ ሰው በማወቁና በእነርሱ ውስጥ በማስፋ የልብ ሰው ሆኖ ያገኛል:: ስዚህም በቅድሚያ ትክክለኛ ማንነቱን፥ ማለትም ገጢአተኛ መሆኑን መቀበልና አግዚአብሔር ባዘጋጀለት የመታደስ መንገድ ለመጓዝ ፈቃደኝነቱን መግለጽ ከሰው ይጠበቃል:: ሰው የሚታደስበትን መንገድና ሂደቱን ስንመለከት ከሞላ ጉዳይ የሚከተሉትን ነጥቦች ያካትታል::

→ ሰው በራሱ ፈቃድ ወይም በሌላ መንገድ ወደዚህ ዓለም ያልመጣ፤ ፈጣሪ አምላክ ያለው፤ ፈጣሪውን ብቻ ሊያውቅ፤ እርሱንም ብቻ አያመለክ ሊኖር፤ ከብሩንም ሊወርስ የተፈጠረ መሆኑን ማወቅ (ዘፍ. 1÷26-27! ምሳ. 16÷4! የሐዋ. 17÷26-27! ሆሴ. 6÷3! ዮሐ. 17÷3)::

→ ራሱን ያለ ምስክር ያልተወው አግዚአብሔር (የሐዋ. 14÷17)፥ በፍጥረቱ በኩል አምላክነቱን ለሰው የገለጠ ቢሆንም (ሮሜ 1÷19-23÷28)፥ እርሱን ይበልጥ ልናውቀው የምንችለው ስለ እርሱ በተረከልንና ምስጢሩ በሆነው በክርስቶስ በኩል ነውና፥ አግዚአብሔርን ለማወቅ ክርስቶስን ማወቅ የግድ ያስፈልጋል (ዮሐ. 1÷18! ቁሳ. 2÷2-3! ማቴ. 10÷40! 11÷27)::

→ ሰው በመጀመሪያ ቅዱስ ሆኖ ቢፈጠርም፥ ጌላ ላይ ግን የአግዚአብሔርን ትእዛዝ በማፍረሱ ገጢአተኛ መሆኑን መረዳትና መቀበል አለበት (2ዜና. 6÷36! ኢዮ. 4÷17! 14÷4! 15÷14-16! ምሳ. 20÷9! ኢሳ. 64÷6! ሮሜ 3÷11-12÷22-24)::

→ በገጢአት ከወደቀ በኋላም ከገጢአት የነጻ በኋላ ምግባር ስለሌለው፥ በራሱም ሆነ በሌላው ሰው ምግባር ጸድቅ ሆኖ መገኘት አልቻለም፤

- አይቸልምም (ኢሳ. 64:6፤ ሮሜ 3:20፤ ያዕ. 2:10፤ ኤፌ. 2:9፤ 2ጢሞ. 1:9፤ ቲቶ 3:4-5)።
- ሰው ከጎጢአቱና የጎጢአቱ ውጤት ከሆነው የዘላለም ሞት ይድን ዘንድ አዳኝ ይፈልጋል (የሐዋ. 16:30፤ ሮሜ 7:24)።
- አግዚአብሔር ሰውን ለማዳን ያዘጋጀው ብቸኛ አዳኝ መድኃኔ ዓለም ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ መሆኑንና ከእርሱ በቀር ሌላ የሚያድን እንደሌለ ማወቅ፤ ማመንና መቀበል አለበት (ዮሐ. 3:16፤ 10:9፤ 14:6፤ የሐዋ. 4:12፤ 1ጢሞ. 1:15)።
- በኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕትነትም የሰዎች ጎጢአት ዳግም ላይታሰብ በመደምሰሱ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቸኛው የጎጢአት ማስተሰሪያ ሆኗል፤ ለዎችም የጎጢአታቸውን ስርየት በእርሱ በኩል ብቻ ያገኛሉ (ዕብ. 8:12፤ 10:17፤ ሮሜ 3:25፤ 1ዮሐ. 2:1-3፤ የሐዋ. 3:19፤ 5:31፤ 10:43)።
- የሰው ጎሊና ከሞተ ሥራ ሊነጻና ሕያው እግዚአብሔርን ሲያመልከው የሚችለውም በሌላ ሳይሆን በክርስቶስ ክቡር ደም በመንጸት ብቻ ነው (ዕብ. 9:14)።
- ሰው ይህን አምና ስለ ጎጢአቱ ንስሐ ሲገባና በወንጌል ሊያምን ብቻ ይድናል (ማር. 1:15፤ የሐዋ. 3:19-21)።
- ጎጢአተኛ የሚጸድቀው በራሱ ወይም በሌላው «ጽድቅ» ሳይሆን፤ አግዚአብሔር ባዘጋጀውና በእምነት እማካይነት ለጎጢአተኛው በሚቁጥረው የክርስቶስ ጽድቅ ብቻ መሆኑን ማወቅ፤ ማመንና መቀበል አለበት፤ ከክርስቶስ በቀር ሌላ ጽድቅ የለምና (ኢሳ. 64:6፤ 53:11፤ ኤር. 23:6፤ ሮሜ 4:23-25፤ 3:24፤ 5:18-19፤ 1ቆሮ. 1:30-31፤ ገላ. 2:16)።
- የክርስቶስ ጽድቅ የተቁጠረበት ጎጢአተኛም ይቅር ተብሎ በአግዚአብሔር ዘንድ አንደሚጸድቅና በክርስቶስ ዐዲስ ፍጥረት አንደሚሆን ማወቅ፤ ማመንና መቀበል አለበት (ሮሜ 8:1፤ 6:11፤ 2ቆሮ. 5:17፤ ገላ. 6:15)።

- በክርስቶስ ሥራ የጸደቀ ክርስቲያንም በክርስቶስ ዳግመኛ የተፈጠረው መልካሙን ሥራ ለመሥራት ነውና፤ በእርሱ /በክርስቶስ/ እየኖረ አግዚአብሔር የሚፈልገውን መልካም ፍሬ ያፈራል (ዮሐ. 15:4-6፤ ኤፌ. 2:10፤ ገላ. 5:6፤ ያዕ. 2:14-26)።
 - ሰው ሕይወቱ በዚህ መንገድ እንደ ተሰወጠ ወዲያው ፍጹም ባይሆንም፤ ከጎጢአት ሕይወት እየራቀ መንፈሳዊ ፍሬን ያፈራል፤ ፍጹም ሰውም ወደ መሆን ያድጋል (ሮሜ 6:5-11፤ ቄላ. 3:1-17፤ ገላ. 5:22-23፤ 2ኤፕ. 1:5-11፤ ኤፌ. 4:15:22-24፤ 1ጢሞ. 4:15፤ ቄላ. 1:28)።
 - አስካሁን የተመለከትነውን ይህን የአግዚአብሔር ስጦታ ሰው ቸል ሊሰው አይገባም። ቸል ቢሰው ግን ዘላለማዊ ፍርድ ብቻ ይጠብቀዋል እንጂ ሌላ የመጻፍ ዕድልም ሆነ እማራጭ መንገድ ፈጽሞ የለውም (ዮሐ. 3:18:36፤ ዕብ. 10:26-27)። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግመኛ ሊመጣ፤ «አግዚአብሔርን የማያውቁትን፤ ስጌታችንም በአዩሱስ ወንጌል የማይታዘዙትን ይዘቀሳል» (2ተሰ. 1:8)።
- በኢአተቤክ የሕይወት ሰው ጥ ይመጣ ዘንድ ተከታዮቿ በሙሉ በዚህ መንፈሳዊ ሂደት ውስጥ ማሰፍ አለባቸው። እነዚህ ነጥቦች ለቤተ ክርስቲያናችን እንግዳ ትምህርት አይደሉም። ነገር ግን በትምህርት ደረጃ መታወቃቸው ብቻውን እይጠቅምም። ለእነዚህ በእገልጋዮችና በሕዝቡ ሕይወት ውስጥ ተግባራዊ እንዲሆኑ ተገዢውን ሁሉ ማድረግ፤ እውነቱን ከተረዱ የቤተ ክርስቲያን አባቶች፤ እገልጋዮችና ምእመናን ጭምር ይጠበቃል።
- ከዚህ አንጻር በአግዚአብሔር ቃል መሣሪያነት በሰዎች ሕይወት ላይ ሰው ጥ ለማምጣት ምን መደረግ አለበት? የሚለው ጥያቄ አዚህ ላይ ምላሽ ሊሰጠው ይገባል። በዚህም መሠረት፡-
1. ከሁሉ አስቀድሞ የአግዚአብሔርን ቃል ሥልጣን ማወቅና መቀበል ይገባል። ትንቢት /የአግዚአብሔር ቃል/ በሰው ፈቃድ ከቶ ያልመጣና ከአግዚአብሔር የተላኩ ቅዱሳን ሰዎች የተናገሩት መሆኑን መቀበል ዋናውና መሠረታዊው ነገር ነው (2ኤፕ. 1:20-21)። በመሆኑም

በመጽሐፍ ቅዱስ ለተሰጠን ቃል ከመታዘዝ ውጪ፣ በቃሉ ላይ መጨመርም ሆነ ክቃሉ ላይ ማጉደል ተከልክሏል (ዘጸ. 4፡2፤ ምሳ. 30፡5-6)። የእግዚአብሔር ያልሆነውን ቃል የእግዚአብሔር አስመስሎ ማቅረብና ወደ ቤተ ክርስቲያን መጨመርም ጎጠኝነት ነው።

2. መዳን የሚገኝበትን ጥበብ የሚሰጠው፣ እግዚአብሔር ያዘዘንን በጎ ምግባርንም የሚያስተምረው መጽሐፍ፣ ቅዱስ ብቻ ነው (2ጢሞ. 3፡15)። ይህን የሚያስተምሩ ሌሎች መጻሕፍት ቢኖሩ እንኳ፣ ትምህርታቸው የተወሰደው ከመጽሐፍ ቅዱስ መሆን አስበት። መጽሐፍ ቅዱስ ካስተማረው የመዳን መንገድ ውጪ፣ ሌላ የመዳኛ መንገድ አለ ብለው የሚያስተምሩ፣ እግዚአብሔር ያላዘዘውንም ሥራ ሥሩ ብለው የሚናገሩ መጻሕፍት ቢኖሩ ግን፣ አንድ መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት አይደሉምና የተወገዙ ናቸው።

3. የእግዚአብሔር ቃል የሆነው መጽሐፍ ቅዱስና ሰዎች የጻፏቸው ሌሎች መጻሕፍት እኩል አይደሉም። መንፈሳዊ ይዘት ያላቸውና የመጽሐፍ ቅዱስን ትምህርት ሊያብራሩ የሚችሉ አያሌ መጻሕፍት ቢኖሩም እንኳ፣ የእግዚአብሔር ቃል ሆነው አይቆጠሩም። መልካም ትምህርት ማስተማር አለማስተማራቸው የሚመዘነውም በመጽሐፍ ቅዱስ ነው። ለሰዚህ በመጽሐፍ ቅዱስና በሌሎች መጻሕፍት መካከል ያለውን ይህን መሠረታዊ ልዩነት ማወቅ ያስፈልጋል።

4. የእግዚአብሔር ቃል የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ በሰዎች አጅ እንዲገባ ማድረግና በእጃቸው የሚገኝም እንዲያነቡት ማበረታታት ያስፈልጋል። ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል የሚያነቡ ከሆነና የሕይወታቸው መመሪያ ካደረጉት አስገራሚ ሰው ጥበብ ይከናወናል፤ ብዙ የልብ ሰላምና ደስታም ይኖራቸዋል (መዝ. 1፡1-3፤ 119፡165፤ ኤር. 15፡16)።

5. መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመሰክር ነው (ዮሐ. 5፡39)። እኛም የተጠራነው የአርሱን በጎነት ልንነግርና ልንመስክር ነው (1ጴጥ. 2፡9፤ ዮሐ. 1፡8)። መጽሐፍ ቅዱስን እንሥተን በንጉሥ ጠብና ክርክር ከሚያመጣና ማሳቂያ ወደሌለው ተረት ሊወሰደን

ከሚችል ጉዳይ መራቅና ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ፣ ወንጌልን ብቻ መስበክና አውነትን መግስጥ ይገባል (ቄላ. 2፡2፤ 1ጢሞ. 4፡7፤ 6፡20፤ 2ጢሞ. 2፡16፤ ዮሐ. 5፡42፤ 8፡35፤ 1ቆሮ. 1፡22-23፤ 2፡2፤ 2ቆሮ. 4፡2፡5)። ወንጌል ሌላ ሳይሆን፣ «በሥጋ እዳዊት ዘር ስለ ተወሰደ እንደ ቅድስና መንፈስ ግን ክፁታን መነሣት የተነሣ በጎይዳ የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ስለ ተገሰጠ ስለ ልጁ ነው፤ እርሱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው» (ሮሜ 1፡3-4)። ከዚህ የተሰየ ሌላ ወንጌል በውም ሆነ የሰማይ መልእክ ቢሰብክ የተረገመ ነው (ገላ. 1፡8)።

6. ወንጌልን፡-

- ☞ በፍጹም ግልጥነት (ዮሐ. 4፡29-31)፤
- ☞ ጸጋና ጎይልን በተሞላ ሕይወት (ዮሐ. 6፡8፡10)፤
- ☞ ከእግዚአብሔር ቃል በመነሣት (ዮሐ. 8፡35)፤
- ☞ ወንጌልን ለመስበክ በር ከሚከፍቱና ለዎችን ግድ ከሚላቸው ነገር በመጀመር (ዮሐ. 17፡23፡28)፤
- ☞ ያለማፈር (ሮሜ 1፡16)፤
- ☞ የመንፈስን ጎይል በመግስጥ (1ቆሮ. 2፡4 ዐ.መ.ት.)፤
- ☞ አውነትን በመግለጥ (1ቆሮ. 4፡2)፤
- ☞ በትሕትና (1ቆሮ. 9፡19-23)፤
- ☞ በቅንነት (2ቆሮ. 2፡17)፤
- ☞ በጥበብ (ቄላ. 1፡28፤ 3፡16)፤
- ☞ በጎይልና በመንፈስ ቅዱስ (1ተሴ. 1፡5)፤
- ☞ በተገቢው ሁኔታ (ቲቶ 2፡1)፤
- ☞ በሙሉ ሥልጣን (ቲቶ 2፡15) እና

በመሳሰለው መንፈሳዊ አጭም መስበክ፣ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ትእዛዝና ተመክሮ ነው። ሆኖም ይህ አንደኛውን ስብከት ዐውድ፣ አንደኛው አቀራረብና አቀባበል ይወስናል። የትኛውን መንገድ መቼ፣ የትና ለማን

መጠቀም እንደሚገባ መለየቱ፡ ሰነድን ያንዱ አገልጋይ የሚተው ይሆናል። እዚህ ላይ ግን እግዚአብሔር የሚሰጠውን ምሪት ተከትሎ መመስከር ወላጅነት እንዳለው መዘንጋት አይገባም።

7. የሚሰማ /የሚደመጥ/ ብቻ ሳይሆን የሚታይ ወንጌልን መስበክ ይገባል። ብዙ ሰዎች ወንጌልን መስማት ስልቶቻቸውን ማለት ይቻላል፤ የሚፈልጉት ወንጌልን ማየት ነው። ስለዚህ ወንጌል የምንናገረው አውነት ብቻ ከመሆን ዐልፎ፡ በሕይወታችን የሚገለጥና ሌሎችን የሚማርክ ይሆን ዘንድ የግድ ነው። ሰዎች ይሰውጣል የምንለው ወንጌል እኛን ሰውጦ ማየት ካልቻሉ፡ በመስማት ብቻ በአውነት ሊሰወጡና በክርስትና ብዙ ርቀት ሊራመዱ አይችሉም። ስለዚህ ከምንናገረው በላይ እኛ ራሳችን የምንነበብ የወንጌል መልእክት ሆነን በሰዎች ፊት መታየት አለብን (2ቆሮ. 3፡2-3)። እንዲህ ከሆነ፡ ሰዎች በወንጌል የተሰወጠ ሕይወታችንን አይተው ስማያዊ አባታችንን ሊያከብሩ (ማቴ. 5፡16)፤ ሕይወታቸውን ለክርስቶስ በማስረከብም የእርሱ ደቀ መዛሙርት ሊሆኑ ይችላሉ።

8. ወንጌል የሚሰበከው በድንቅና በተአምራት ታጅቦ ነው (ማር. 16፡17-18)። ይህም ሰነድን እግዚአብሔር በተገዛ ሁለንተና እርሱን ለማገልገል ከመዘጋጀት እንጂ እንዲሁ የሚመጣ አይደለም። በመጀመሪያዋ ቤተ ክርስቲያን፡ ወንጌል በዚህ መንገድ ስለ ተሰበከ በየዕለቱ አገልግሎት የሚያምኑ ሰዎች ተጥር ይጨምር፤ ቃሉም ይስፋፋና ያድግ እንደ ነበር በሐዋርያት ሥራ ተመዝግቦአል (2፡41-42፡47፤ 3፡1-10፤ 4፡1-4፤ 5፡1-21፤ 6፡7)። «ከዘመን የፊልጶስን ቃል በሰው ጊዜ ያደርጋት የነበረውንም ምልክት ባዩ ጊዜ የተናገረውን በእንደ ልብ ስደመጡ» (የሐዋ. 8፡6)። በዛሬዋ ቤተ ክርስቲያን ግን ይህ እምብዛም አይታይም፤ ለምን? መቼም እግዚአብሔር አልተሰወጠም፤ ከንዱ ዛሬም ይሠራል። የእኛ ድካምና ስደል ግን ድንቆቹና ተአምራቱ በመካከላችን እንዳይገለጡ አድርጓል (ኢሳ. 59፡1-15)። ይህም ሆኖ ቤተ ክርስቲያን በሌላ በሌላው ተግባር ስለ

ተጠመደች፡ ስዚህ ጉዳይ ብዙም ትኩረት የሰጠች አይመስልም፤ ስለዚህ ልትነቃ ይገባታል።

9. ወንጌልን ብቻ መስበክ፤ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በደቀ መዛሙርቱ እጅ የላከው፡ «ለዘላለም ድንበት የሆነውን የማይሰወጠውን ቅዱስ ወንጌል» (ማር. 16፡8) ነው። ሰዎች ሊሰበክላቸው የሚገባውም ይኸው ወንጌል ብቻ ነው። ብዙዎች ወንጌልን የሚቃወሙት ወንጌል ብቻውን ስላልተሰበከላቸው እንደ ሆነ ይናገራሉ። ከወንጌል ጋር ማንነታቸውን የሚያሳጡ፤ ባህላቸውንና ሃይማኖታቸውን የሚያንቋሽሹና የመላሰሉት ድርጊቶች ዐብረው ስለሚንጸባረቁ፡ ለዘላለም ድንበት የተላከውን ወንጌል እንዲገፉት ሳያደርግ አልቀረም። ስለዚህ ወንጌል ሰው በየሚገኝበት ባህልና ሥርዐት ውስጥ ሆኖ ሊሰማውና ሕይወቱን ሊሰውጥበት የሚገባ ስማያዊ መልእክት እንጂ፡ ሌላ ምድራዊና ድብቅ ዐላማ ማስፈጸሚያ አለመሆኑን ማሳየት ወንጌልን ከሚሰበኩ ሁሉ ይጠበቃል።

10. ሰውን ማስናክል አይገባም። ብዙ ጊዜ ሰዎች ወንጌልን ለምተው እንዳያምኑና እንዳይሰወጡ የሚያደርጋቸው አንዱ ምክንያት፡ የወንጌልን ትምህርት ተቀብለናል የምንል ሰዎች የምናደርጋቸው አንዳንድ ነገሮች፡ ሌሎች በወንጌል እንዳያምኑ ማስናክያ ሆነው መገኘታቸው ነው። በተለይ ሰዎች ገሊና ባለመጠንቀቅ፡ መብታችን የሆነውን ነገር ቢሆንም እንኳ ሰዎች መዳን ስንል ለመተው አለመፍቀዳችንና አንዳንድ ነገሮችንም እስከግባብ መጠቀማችን፡ ወንጌልን ሊሰሙ ለሚገባቸው ለብዙዎች ዕንቅፋት ሆነዋል። ሐዋርያው ጳውሎስ ከሰው ሁሉ ዐርነት የወጣ ሆኖ ስለ፡ ብዙዎችን ይጠቅምና ወደ ወንጌል እውነት ይመልስ ዘንድ፡ ራሱን ለሚያገለግላቸው ሰዎች ማንነት እስከ ማስገዛትና የራሱን መብት እስከ መተው ደርሶ ስለ ወንጌል ሁሉን እንደሚያደርግ ጽፏል (1ቆሮ. 9፡19-23)።

እኛስ እስከ ምን ድረስ መብቶቻችንን ስለ ሌሎች መዳን እንሠዋለን? ዛሬ ብዙዎች ለምስክርነታችን ጆሮዎቻቸውን ለምን ነፈጉን? በዋናነት ለእኛም ሯቸው በሚሰማማና በማይቁረቀር መንገድ ወንጌልን ከመግለጥ

ይልቅ፡ የእኛን ቡድናዊና ግላዊ ልምምድና ሥርዐት በእነርሱ ላይ ስመጫን በምናደርገው ተጋድሎ ምክንያት አይደለምን?

የእግዚአብሔር ቃል የሚያስፈልገው የክርስቶስን ታሪክ ከማወቅ ዐልፎ በክርስቶስ አጻኝነት ላላመነው ክፍል ብቻ ተደርጎ መታየት የለበትም። «በልባችሁ መታደስ ተስፋው እንጂ ደህን ዓለም አትምሰሱ» (ሮሜ 12፡2) የሚለው መልእክት የተጻፈው ስክርስቲያኖች ነው። ስለዚህ ላላመነውና በመንፈሳዊ ሕይወቱ ሕፃን ሰሆነው፤ በተለያዩ ምክንያት በክርስትናው ለደስመውና ወደ ኋላ በማፈግፈግ ላይ ስሚገኘው አማኝም፡ ልባዊ መታደስን ለማምጣት የእግዚአብሔር ቃል ያስፈልጋል (1ቆሮ. 3፡1-4፤ ዕብ. 5፡11-14)። እየበረታ ያለው ክርስቲያንም ቢሆን፡ ፍጹም ሰው ወደ መሆን ለማድረግ በእግዚአብሔር ቃል መገሰጸፍና ቃሉን ዕለት ዕለት መመገብ አለበት (ቄላ. 1፡27-29፤ 1ኤጥ. 2፡1-3)። «የእግዚአብሔር ሰው ፍጹምና ለበጎ ሥራ ሁሉ የተዘጋጀ ደህን ዘንድ፡ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ስትምህርትና ስተገሣጽ፡ ልብንም ለማቅናት፡ በጽድቅም ላለው ምክር ደግሞ ይጠቅማል» (2ጢሞ. 3፡16-17) ተብሎ ተጽፏል።

ሥነ ምግባርን በማስተማር ሰዎችን መሰወጥ እንደሚቻል የሚያስቡ አሉ። በርግጥ መልካም ሥነ ምግባር ለአንድ ማኅበረ ሰብ አስፈላጊ ነገር መሆኑ አያጠያይቅም። አንድ ማኅበረ ሰብ በተቀበለውና መልካም ነው ባለው ሥነ ምግባር ውስጥ፡ ትውልዱ እንዲያልፍ በማስተማርና በመምከር እንደ ፈቃዱ የሆነ ሰው ሊያመጣም ይችላል ይሆናል። እግዚአብሔር ቃል ጋር ተስማሚ የሆነው ክርስቲያኖች ምግባር የሚገኘው ግን፡ ከባህል ሳይሆን ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ብቻ ነው። ክርስቲያን ምግባሩ የቀና መሆን አስመሆኑ የሚሰካውም እንደ እግዚአብሔር ቃል በመኖሩና ባለመኖሩ ይሆናል። ስለ ሆነም ልባዊ መታደስ ሥነ ምግባርን ከማስተማር በላይ ከሆነ ለማያዊ መገሰጥ የሚገኝ መንፈሳዊ ክንውን መሆኑ ሊታወቅ ይገባል።

ክርስቲያኖች ምግባር በሰው ችሎታ ሊፈጸም አይችልም። ክርስቲያን መልካሙን ለማድረግ ፈቃድ ቢኖረውም፡ መልካም የማድረግ ዐቅም ግን የለውም። ሊያደርግ የማይወደውን ክፉውን ያደርጋል፤ ሊያደርግ የሚችውን

መልካሙን ደግሞ አያደርግም (ሮሜ 7፡15-20)። ይህም ክርስቲያን መልካም የማድረግ ምኞት እንጂ ዐቅም እንደሌለው ትልቅ ማሳያ ነው። ይህን የሰው ድካም የሚያውቀው እግዚአብሔርም፡ መልካም ፍሬን ከራሱ ሊያፈራ የማይችለውን ክርስቲያንን፡ በክርስቶስ ግንድነት ላይ የበቀለ ቅርንጫፍ በማድረግ ክርስቲያኖች ፍሬን እንዲያፈራ ዐዲስ የምግባር መንገድ ከፍቶላታል። ከዚህ በቀር ክርስቲያን ክርስቲያኖች ምግባርን የሚሠራበት መንገድ ከቶ የለም፤ ራሱ ባለቤቱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ፡ ያለ እኔ ምንም ልታደርጉ አትችሉም በማለት፡ የአምነት ብቻ ሳይሆን የምግባርም ምንጭ እርሱ ብቻ መሆኑን በአጽንዖት ተናግሯልና (ዮሐ. 15፡1-6)።

በክርስቶስ የወይን ግንድነት ላይ የተጣበቀ ቅርንጫፍ መሆን ማለት ሌላ አይደለም፤ ከላይ ስለ ልብ ሰው ጥ በተገሰጸው መሠረት ስው መራራ ፍሬን ከሚያፈራበት ከአዳማዊ ግንድ ላይ ተቆርጦ፡ መልካም ፍሬን እንዲያፈራ ወደሚያስችለው የክርስቶስ ግንድነት ላይ እንደ ቅርንጫፍ መጣበቅ ማለት ነው። በዚህ ጊዜ ነው በእግዚአብሔር ቃል ላይ የተመሠረተ መልካም ምግባርን ለመሥራት የሚያስችለውን የእግዚአብሔርን ጸጋ በክርስቶስ በኩል የሚያገኘው (ዮሐ. 1፡14፡16)። ይህ ጸጋ ስዎችን ያድናል፤ ንጢአተኝነትንና ዓለማዊ ምኞትንም አስከዶ የእግዚአብሔርን ፈቃድ አየፈጸሙ የክርስቶስን ዳግመኛ መምጣት በተስፋ እንዲጠባበቁ ያስተምራል (ቲቶ 2፡11-13)።

በማስመስል ሳይሆን በእግዚአብሔር ቃል በትክክል የተሰወጠና የሕይወት ሰው ጥን ያገኘ ክርስቲያን፡ በቀድሞ ማንነቱ አይመላለስም። የሚጠፋ የተባለውን አሮጌ ማንነቱን አውልቆ ጥሎ፡ እግዚአብሔርን ይመስል ዘንድ የተፈጠረውን ዐዲሱን ማንነት ይሰብላል እንጂ (ኤፌ. 4፡22-24፤ ቄላ. 3፡10)።

ምዕራፍ ዐሥራ አራት የአምልኮ ሰው

«አምልኮ» የሚለው መንፈሳዊ ቃል፥ በውስጡ ሰፊ ፅንሰ ሐሳብን ይሟላል። ቃሉ /አምልኮ/ ጠበብ ተደርጎ ሊታይ፡-

- ጸሎትን (መዝ. 5፥2፤ 65፥1-2)፤
- ምስጋናና ዝምሬትን (መዝ. 50፥23፤ በፀ. 15፥21፤ መዝ. 92፥1፤ 95፥2፤ 147፥1)፤
- ቅኔን (ኢሳ. 12፥5፤ 2ሳሙ. 22፥1-51፤ መዝ. 150፥1፤ ራእ. 5፥9-10)፤
- ስግደትና መገዛትን (መዝ. 95፥6፤ መዝ. 2፥11፤ ኢሳ. 45፥23፤ ፊል. 2፥10)፤

ወዘተ. ያመለክታል። በዚህ ርእሰ ሥር የምንመለከተውም ከዚህ ጋር የተያያዘውን አምልኮ ይሆናል።

አምልኮ በመሠረቱ ለፈጣሪ ብቻ የሚቀርብ፤ በአከብሮትም ይሁን በጸጋ ሰም ለማንኛውም ፍጡር የማይሰጥና ለሌላ የማይጋራ የፈጣሪ የብቻው ገንዘብ ነው። ይህ የክርስትና ሃይማኖት የማይዘን ደንጊያ ነው። ለእግዚአብሔር ብቻ የተገባውን አምልኮ ለፍጡር መስጠት በእግዚአብሔር ፊት ትልቅ ንጢአት ነው። አምላካችን ሊናገር፥ «እኔ እግዚአብሔር ነኝ፤ ሰማይህ ነው፤ ክብረን ስለላ፥ ምስጋናዬንም ሰጥቶ ስለሰጥኩ» (ኢሳ. 42፥8) ብሏል። ስለዚህ አምልኮ ባዕድን መንፈሳዊና በእግዚአብሔር የታዘዘ በማሰመሰል ያንቀላፉ ቅዱሳንን፤ በሕይወት ያሉ አባቶችንና ግዕዝን ነገሮችን በአምላክ ሰፍራ አስቀምጦ፥ ለእርሱ ብቻ በተገባው ምስጋናና ክብር እነርሱን ማመስገንና ማክበር፥ አምልኮ ባዕድ እንጂ ሌላ ምንም አይባልም።

ከዚህ አንጻር አምልኮአችንን በእግዚአብሔር ቃል ለንፈትሽ ብዙ ሊሰተካክሉ፤ ሊሻሻሉ፤ እንዲሁም ሊወገዱ የሚገባቸው ነገሮች እንዳሉበት እንረዳለን። ሁሉንም እዚህ ላይ ለማንሣት ባይቻልም ቢያንስ ሊተኩርባቸው የሚገቡትን ዋናዎቹን የአምልኮ መገሰጫዎች ቀጥሎ እንመለከታለን።

14.1. ጸሎት

ፍትሐ ነገሥት አንቀጽ 14፤ ቁጥር 528፥ «ጸሎት ይላቱ ተናገሮት ሰብእ ነበ እግዚአብሔር - ጸሎት በው ከእግዚአብሔር ጋር የሚነጋገሩት ነገር ናት» በማለት የጸሎትን ምንነት ያስረዳል (1990፤ 142)። በዚህ መሠረት ጸሎት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ብቻ የሚደረግ ንግግር ነው። ክርስቲያን ወደ ማን መጸለይ እንዳለበት መጽሐፍ ቅዱስም በግልጽ ያስተምራል። ዘማራው ዳዊት፥ «ከቤቱ፥ በጽዮን ሰበካ፥ ምስጋና ይገባል፥ ሰበካ፥ ጸሎት ይቀርባል። ሥጋ /በው/ ሁሉ ጸሎትን ወደምትበማ ወደ ስንተ ይመጣል» (መዝ. 65፥1-2) ብሏል። ይህም፥ ጸሎት መቅረብ ያለበት ለእግዚአብሔር ብቻ መሆኑንና ሰውም ይህን ተገንዝቦ ወደ እግዚአብሔር ብቻ መጸለይ እንደሚገባው ያስገነዝባል።

በቤተ ክርስቲያናችን ግን ጸሎት የሚቀርበው ወደ ፈጣሪ ብቻ አይደለም፤ ወዳንቀላፉ ቅዱሳን፤ ወደ መላእክት፤ ወደ ፅፁ መስቀል፤ ወደ ፅላት ሰንበትና ወደ መሳሰሉት ጭምር ጸሎት እንደሚቀርብ ይታወቃል። አንዳንዶች ከእግዚአብሔር ውጪ ወደ እነዚህ የመጸለፍን ጉዳይ «አማልዱኝ፥ ለምኑልኝ» ከማለት ጋር ብቻ ሊያያይዙት ይሞክራሉ። ከሁሉም የሚያላዝነው ግን ወደ ሕያዋንና ወዳንቀላፉ መላእክትና ሰዎች የመጸለፍ ስሕተት አልበቃ ብሎ፥ ወደ ግዕዝና ማንነት ወደ ሌላቸው ነገሮች ሁሉ የመጸለፍ ጉዳይ ነው።

በኢኦተቤክ የማኅበር ጸሎት ላይ በቂሉ አማካይነት ወደ ፅፁ መስቀል ዘወትር የሚቀርበው ጸሎት፥ «ወካዕበ ናስተቀፃ በዕፅ ቅዱስ መስቀል፤ ጽኑዐ ሥልጣን ወጎይል፤ ... - ዳገመኛም የጸና ሥልጣንና ኀይል ያበውን ቅዱስ የዕንጨት መስቀልን እንበምነዋለን ...» (ሰዓታት ዘሌሊት ወዘነገህ 1989፤ 327) የሚል ሊሆን፥ ዲያቆኑም ቂሉን ተክትሎ ሕዝቡን፥ «ጸልዩ ቅድመ መስቀል ኩስኩሙ መሃደምናን እንደ ትእንዝዎ በየማን ወትክሕደዎ ሰስይጣን እበመ ተቀደስ በደመ መስኮት መደኅን። - ምእመናን ሁላችሁ በመስቀል ፊት ጸልዩ፤ /መስቀልን/ በቀኝ

6 ይህን በተመለከተ በዚሁ መጽሐፍ ገጽ 156 ላይ «የትውፊት ምንነትና መጽሐፍ ቅዱሳዊ ላልሆኑ ትምህርቶች የሰው ሽፋን» በሚለው ንዑስ ርእሰ ሥር የተገለጸውን ይመለከታል።

እጃቸው ደዛቸው ሲደግጉን ትክክለኛነት፡ መድኃኒት በሆነ ደመ መስኮት ተቀድሷል። (ዝኒ ከማህ፡ 328) በማለት ያሳል። ሕዝቡም፡ «ክቡር ስንተ ንጉሠ ዕፅዋት መስቀል፡ ወክቡር ስንተ ዕፅ መስቀል፡ - በዕፅዋት ላይ የነገሥ መስቀል ክቡር ነህ፡ ስንተም የዕንጨት መስቀል የክቡር ነህ» (ዝኒ ከማህ) እያሉ ለታረደውና ከገጢአታችን በደሙ ላጠበን ጌታ የተገባውን ክብርና ምስጋና፡ ለዕፅ መስቀሉ በመበጠት በምስጋና ያነግሡታል፤ ያከብሩታልም።

ባለድጋፊዎችም፡ «በሰጠ እስ ደቡብ ሰዕልን ታመልኩ ወሰዕልን በዓስ ትገብረ ሲቀደሱ ደሙ በደሙ ክቡር ሰዕል መስቀሉ ወበእንተዝ ንሕን ናመልኩ። - ዕፅ መስቀልን ታመልካላችሁ በዓልም ታደርጉበታላችሁ የሚሉ ስለ። ዕፅ መስቀልን በደሙ ስልቀደሰውምን? ለሰዚህ ነው እኮ የምናመልከው» (መጽሐፈ ድን 1988፣ 25) ይላሉ። ይህ ድርሰት በያሬድ ስም በሚጠራው «መጽሐፈ ድን» ውስጥ ይገኝ እንጂ፡ ድን ውስጥ ያለው ሁሉ የያሬድ ድርሰት አለመሆኑን ሊቃውንት ቤተ ክርስቲያን ይመሰክራሉና (ኪዳነ ወልድ 1948፣ 338፤ ጥዑመ ልሳን ካሳ /ርእስ ደብር/ 1981፣ 45) የኋላ ሰዎች የጨመሩት መሆኑም ከፍሬው ይታወቃል። በቤተ ክርስቲያናችን እምልኮተ መስቀል መስፋፋት የጀመረው በዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ዘመነ መንግሥት ነው ተብሎ ይታመናልና፤ ይህም ከድን የተወሰደው ድርሰት የዐፄው የእምነት እቋም እንደ ነበር ግልጽ ነው። በዘመኑ እምልኮተ ዕፅ መስቀልንና ሌላውን እምልኮ ባዕድ የተቃወሙ ደግሞ ደቂቀ እስጢፋኖስ ናቸው (ፕሮፌሰር ጌታቸው 1996፣ 24)። ምናልባትም «ዕንጨትን ለምን ታመልካላችሁ?» የሚለው ትችት በዘርዐ ያዕቆብ እምነት አራማጆች ላይ የቀረበው ከእነርሱ ሳይሆን አይቀርም። ይሁን እንጂ የእምልኮተ መስቀል አራማጆች እምልኮአችን ለሕተት ነው አላለም! ዕፅ መስቀልን እንደሚያመልኩትና የሚያመልኩትም፡ ከአሁን ቀደም እንዳየነው ዕፅ መስቀሉ በክርስቶስ ደም ተቀድሷል በሚል እንደ ሆነ ያቀረቡት ማለጊያ ያሳያል።

ዛሬ ያለው ትውልድ በመጽሐፈ ድን እንደ ተጻፈው፡ በእፉ «ዕፅ መስቀልን አመልካለሁ» ባይልም፡ በአክብሮት ስም የሚያደርገው ሁሉ ግን ከእምልኮተ ተለይቶ የሚታይ አይደለም። ስለ ዕፅ መስቀል የተቀበለው ትምህርት መነሻም ይህ በድን ላይ የሰፈረው፡ «መስቀልን አናመልከዋለን»

የሚለው የሰሕተት ትምህርት እንደ ሆነ ምንም ጥርጥር የለውምና፡ ትውልዱ ይህን ተገንዝቦ በአክብሮት ስም ከሚደረግ እምልኮተ ዕፅ መስቀል ራሱን ሊጠብቅ ይገባል (1ዮሐ. 5፡21)።

ከዕፅ መስቀሉ ሌላም ወደ ዕለተ ሰንበት ይጸለያል። እንደሚታወቀው፡ ዕለተ ሰንበት /እሑድ/ እንደ ሌሎቹ ቀናት ሁሉ የ24 ሰዓት ድምር ውጤት ከመሆኗ በቀር የተለየ ማንነት የላትም። ጌታችን ከሙታን ተለይቶ የተነሣበት ዕለት በመሆኗ «የጌታ ቀን» (ዮሐ. 20፡1-25፤ ራእ. 1፡10) ተብላ፡ ክርስቲያኖች ከጥንት ጀምሮ እየተሰባሰቡ እምልኮተ እግዚአብሔርን ይፈጽሙባታል፤ ቃለ እግዚአብሔርን ይማሩባታል (ዮሐዋ. 20፡7፤ 1ቆሮ. 16፡2)። ነገር ግን በቤተ ክርስቲያናችን ይህች ዕለት ጸሎት ተቀባይና እማላጅ ተደርጋ ስለ ተቁጠረች፡ ወደ እርስዋ የ«እማልጅን» ጥያቄ ሲቀርብላት መጽሐፈ ቅዱስ (1984፣ 121) ላይ እናነባለን። «ኮ ዛቴ ዕለት ሰንበተ ክርስቲያን ቅደስት ስለሲ ስነ ስስተምሕረ በእንቲክን ንበ እግዚአብሔር እምላክን በዓሰመ ዓለም። - ይህች ቅድስት የክርስቲያን ሰንበት ምን ትደንቅ፡ ከእምላካችን ከእግዚአብሔር ዘንድ ለምኝልን ስለ እኛም ለማዕዲ ለዘላለሙ»። በመጽሐፈ ሰዓታት ላይም እንዲህ ተብሏል፡ «ስለሲ ስነ ሰንበተ ክርስቲያን ቅደስት፡ በውሱደ ሰብክ መደንኒት፡ ወእስክ ሰዓሰም ሰፋኒት። - በዘሰዓሰም ገዢ፡ ሰሰው ልጆች መደንኒት የሆነክ የክርስቲያኖች ሰንበት /እሑድ/ ሆይ! ለምኝልን» (ሰዓታት ዘሌሊት ወዘነግህ 1989፣ 30)

ይህን ዕድሜ ጠገብ በሕተት፡ ለሕተት ነው ከማለትና ከማረም ይልቅ፡ በጥሬ ንብሱ ላይ ያልተመሠረተ ትርጉም በመስጠት እውነት ለማስመሰል ጥረት የሚያደርጉ ክፍሎች አልጠፉም። ለምሳሌ፡ «መርሐ ጽድቅ ባህላ ሃይማኖት» (1988፣ 55) በተሰኘው መጽሐፍ ላይ፡ ወደ ዕለተ ሰንበት ለለሚቀርበው ጸሎት የተሰጠው ትርጉም፡ «ዕለተ ሰንበትን ዕረፍት ትሁናቸው ብላህ የፈጠርህልን እምላክ ተሰማኝን» የሚል ሆኖ እናገኘዋለን። ዕለተ ሰንበትን «ለምኝልን እማልጂን» የሚለው ንብብ፡ እንዴት ተደርጎ ቢተረጎም ነው «ሰንበትን የፈጠርህልን እምላክ ተለመነን» የሚል ፍች ያስገኘው? ፍችው ይህ ከሆነለ፡ ሕዝቡ ወደ ሰንበት መጸለዩን ትቶ ወደ ሰንበት ጌታ እንዲጸልይ

በዚህ መንገድ ተስተካከሎ ለምን አልቀረበም? ደግሞስ ሰአሱድ /ሰለገበት/ ቤተ ክርስቲያን ታንጾ፥ ጽሌ /ጽላት/ ተቀርጾ በስሟ በእኩባሮት ለም አምልኮ ይከናወን የለምን? ስለዚህ ይህ ፍቺ፥ የተጠቀሰው ንባብ በቤተ ክርስቲያኒቱ ላይ ሊያመጣ የሚችለውን ነቀፋ በመፍራትና ዝም እሱ ላለመባል የተሰጠ ምላሽ እንጂ፥ በቤተ ክርስቲያኒቱ የሚታመንበት አለመሆኑ ለማንም ግልጽ ነው። ቤተ ክርስቲያን የሚለንዘርባትን ትችት ለማስተባበል ያህል ጽሑፋዊ ምላሽ ከመስጠት በላይ፥ እንደዚህ ባለ ለሕተት የተሞሉ የትምህርትና የአምልኮ መጻሕፍቷን በየጊዜው በእግዚአብሔር ቃል እየመረመረች ሥር ነቀል ለውጥ ማምጣት ይገባታል።

በእውነቱ ከፈጣሪ ውጪ ወደ ፍጡራን መጸለያችን፥ ክቡር ሆነን ላለን ዕውቀትና ማስተዋል ከሌላቸው እንስሳትና አራዊት እንኳ እንሰን መገኘታችንን ነው የሚያሳየው ቢባል ምንም ስሕተት የለውም፤ ምክንያቱም ከሰው ውጪ ያሉት ሕያዋን ፍጥረታት ተስፋ የሚያደርጉት እግዚአብሔርን ብቻ ነው። መዝሙረኛው ዳዊት፥ የዱር አራዊትን፤ የበረሃ አህዮችን፤ የሰማይ ወፎችን፤ ሽመላዎችን፤ ቀላዎችን፤ እሽኮዎችን፤ እንበላችንና በእጠቃላይም ስፍር ቊጥር የሌላቸውን ተንቀሳቃሽ ሕያዋን ፍጥረታትን ሁሉ ጠቅሶ፥ «ምገባቸውን በየጊዜው ትሰጣቸው ዘንድ እነዚህ ሁሉ ስንተን ተስፋ ያደርጋሉ» (መዝ. 104፥11-27) ብሏል። በዚህ ረገድ ለው፥ ሥጋዊ ደማዊ ከሆኑት ከእነዚህ ፍጥረታት እንኳ እንሰ፥ ፍጡራንን ተስፋ በማድረግ ወደ ፍጡራን መጸለፍ ምንኛ ያሳዝናል!! መጽሐፍ ቅዱስ ወደ እግዚአብሔር ካልሆነ በቀር ወደ ሌላ የሚጸልዩ ወገኖችን፡- «... ያደን ዘንድ ወደማይቻል ስምላክ የሚጸልዩ ዕውቀት የላቸውም» ይላል (ኢሳ. 45፥20 እንዲሁም 44፥18-20)።

ሌላው ሊታረም የሚገባው የእሱታችን ይዘት ነው። በቤተ ክርስቲያናችን እሱት ሊባል በአብዛኛው በመጽሐፍ የለፈረንና የተጠናን /በቃል የተሸመደን/ እሱት ከመድገም ጋር ይያያዛል። በርግጥ በእግዚአብሔር ቃል መሠረት

7 በሐሜን ሸዋ ሀገረ ሰብተ ሰባክራ ወረዳ ውስጥ የሚገኘው «ሳማ ሰንበት» ቤተ ክርስቲያን በሰንበት ስም የታነጸ መሆኑ ይታወቃል።

የተጸፈ እሱትን በእውነትና በመንፈስ ሆኖ በማንበብ መጸለፍ በራሱ ችግር ሳይኖረው ይችላል። ከዚህ ውጪ ሌላ እሱት የለም ብሎ ማበቡና እያንዳንዱ ለው ስውስጡ የሚወጣ እሱት እንዲኖረው አለማበረታታቱ ግን ትክክለኛ አይደለም።

መጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተለያዩ የእግዚአብሔር ለዎች የጸለዩአቸውን እሱቶች፥ እኛ ደግመን እንድንጸልያቸው የታዘዝንበት ሁኔታ የለም። ሆኖም በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ሰፍሮ በመገኘቱና እንማርበት ዘንድ በመጻፉ (ሮሜ 15፥4፤ 2ጢሞ. 3፥16) እሱታችን ምን ዐይነት ይዘት ሊኖረው እንደሚገባ ከመጽሐፍ ቅዱሳዊ እሱቶች ትምህርት እናገኛለን። በሌላ በኩል፥ በእግዚአብሔር የቀረበን ምስጋናና ውዳሴ ሁሉም ለው የሚጋራው በመሆኑ፥ እያንዳንዱ እንደ ራሱ ምስጋናና ውዳሴ አድርጎ ሊጸልየውና እግዚአብሔርን ሊያመሰግንበት ይችላል፤ ይገባልም። ለምሳሌ፡- የሐንስ በራእዩ ያያቸው በእውራው፤ በምስሉና በስሙ ቊጥር ላይ ድልን የተገናጸፉ ቅዱሳን፥ የሙሴን ቅኔ ይዘምሩ ነበር (ራእ. 15፥2-4)። እንዲህ ስለ ሆነ ግን ከያንዳንዱ ምእመን ዕለት ዕለት የሚወጣ ዐዲስ ምስጋናና ቅኔ፤ ልመናና ምልጃ አይኖርም ማለት አይደለም።

በመጽሐፍ ቅዱስ እሱታቸው የለፈረው ቅዱሳን የጸለዩት የየራሳቸውን እሱት ነው። እሱታቸው ከየራሳቸው ሁኔታና እንዲጸልዩ ካስገደዳቸው ጉዳይ /ደለታ፤ ሐዘን፤ ጭንቀት፤ ፍርሀት፤ እምነት፤ ወዘተ. ሊሆን ይችላል/ ጋር ተያያዥነት ነበረው። ሁሉም የየራሱን እሱት ጸለዩ እንጂ እንዱ የሌላውን እሱት ደግሞ አልጸለዩም። ለምሳሌ፡- ዳዊት ከሳእል እጅና ከጠላቶቹ እጅ ባዳነው ቀን ወደ እግዚአብሔር ያቀረበው ቅኔ (2ሳሙ. 22)፤ ኤልያስ መሥዋዕቱን እንዲቀበልለት ያቀረበው ልመና (1ነገ. 18፥36-37) እና ዮናስ በዓሣ ሆኖ ላለ የጸለየው እሱት (ዮና. 2)፥ በተለያዩ ሁኔታ ውስጥ ያሉ ሦስት የተለያዩ ለዎች ያቀረቧቸውና የተለያዩ ይዘት ያላቸው የተለያዩ እሱቶች ናቸው። እንደ ቅደም ተከተላቸው ኤልያስ የዳዊትን፤ ዮናስም የኤልያስን እሱት ደግመው ይጸልዩ ዘንድ እንዲጸልዩ ያስገደዳቸው ሁኔታ አይፈቅድላቸውም። ያድርጉ ቢባል እንኳ ያልበላቸውን እንደ ማከከ

ይቁጠራል። ወይም ጮራ መንፈሳዊ መጽሐፍት ቊጥር 3፣ ገጽ 25-26 ላይ እንደ ተባበው፥ ሌላው ሰው በጸላየው ጸሎት የራሱን ልመና ማቅረብ ማለት፥ በውብ ቃላት በተጻፈ የሌላ ሰው ማመልከቻ የራሱን ጉዳይ ለማስፈጸም እንደ መሞከር ያለ ቁልነት ነው።

በሰ ሆንም ጸሎታችን አሕዛባዊ ልማድ ከሆነው ከከንቱ ድጋም ወጥቶ (ማቴ. 6÷7)÷ በእውነትና በመንፈስ እንደ አግዚአብሔር ፈቃድ የሚቀርብ÷ ከያንዳንዳችን ሕይወት ተጨምቆ የሚወጣ የተወደደ መሥዋዕት ሊሆን ይገባዋል።

14.2. ምስጋናና ዝግጥም

የእግዚአብሔር ሕዝብ የተፈጠረው የእግዚአብሔርን ምስጋና አንዲናገር ነው (ኢሳ. 43÷20-21)። በክርስትና ትምህርት መሠረት ምስጋናና ዝማሬ የሚገባው አምላክ ብቻ ሲሆን፡ የሚቀርበውም ለእርሱው ብቻ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ምስጋናና ዝማሬ አቅርቡ የተባልነው ለእግዚአብሔር ብቻ ነው (መዝ. 47÷6፤ 95÷2፤ 135÷3፤ 147÷1፤ 7፤ ኤፌ. 5÷19፤ ቄላ. 3÷16)። ይህን እውነት ያልተረዱ አንዳንድ ሰዎች ግን የእግዚአብሔርን ምስጋናና ዝማሬ ሰፍጡራን ሲለጡ ይታያል። ለእግዚአብሔር ብቻ የተገባውን ምስጋናና ዝማሬ ሰፍጡራን ማጋራት፡ ከጥንት ያልነበረና በኋላ ላይ የመጣ አምልኮ ባዕድ ነው።

ከሐዋርያት እንሥቶ ቀደምት አባቶች በትምህርታቸውና በጸሎታቸው መጨረሻ ላይ፥ ከብርንፍ ምስጋናን የሰጡት ለአግዚአብሔር ብቻ መሆኑን ከየድርሳናቸው እናነባለን። በቤተ ክርስቲያናችን ታሪክ ምስጋናና ከብርን ለፍጡራን ማጋራት የተጀመረው፥ በተለይ ከዐፄ ዘርዐ ያዕቆብ ዘመን እንሥቶ እንደ ሆነ ይነገራል። ለፈጣሪ ብቻ የተገባውን ምስጋናና ስማደት፥ ድንግል ማርያምና ዕፅ መስቀል እንዲጋሩ ያደረገውም እርሱ መሆኑን ካሁን ቀደም ተመልከተናል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ባስተማረው በ«አባታችን ሆይ» ጸሎት ላይ «አመኤታችን ሆይ» የሚለውን ያከለውም እርሱ ነው ይባላል (አባ መልከ ጼዴቅ 1963፣ 50)። በቅዳሌ ማርያም አንድምታ (1988፣ 223) ላይ

«በገብ ክሉ መካን ርስት ስንቲ፡ - በቦታው ሁሉ ዘንድ እንቺ ርስት ነሽ» ለሚለው ንባብ በተሰጠው አንድምታዊ ትርጉም ላይ፥ አመቤታችን ከምስጋና /ሰፊጣሪ/ ከሚቀርበው/ ሊሰውን እንደምትጋራ ተጽፏል።

በቤተ ክርስቲያን በሚገኙ በአብዛኛዎቹ የጸሎት መጻሕፍት ውስጥ ምስጋና፣ ዝምሬና ስግደት ለአግዚአብሔር ብቻ የቀረበ አይደለም፤ ቅዱሳን ሰዎችና መላእክትም ተጋሪ ሆነዋል አንዷ። ለምሳሌ፡-

ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ ኦግዚሕብሔር በረፍተ ድርሑ ዘንድ ወደፍጻሜ ቤቱ በረድ ጎብሮ ህጻዎቹ ለኢደትበዐድ ሱቱ ለግሕቲቱ ይደሱ ለገድ።

የአዳራሹ ገደገዳ የአሳት፡ የቤተም ንግፍ የበረድ የማሆን አገዚአብሔር ድኑዕ፡ ከቡር ልዩ ነው። የማይበድ ስናኖራ ሕንድ ነው፤ ለእርሱ ሰብቻው ሲበገዱበት ይገባል (ሰዓታት፡ ዘሌሊት ወዘነገህ 1989፡ 25)

በማለት አግዚአብሔርን ያመስግንና፡ ሰግደትም የሚገባው ስእርሱ ብቻ እንደ ሆነ ይገልጻል። ይህ እውነት ነው። ነገር ግን ዐሰፍ ይልና ይህን ማሰቱን ዘንግቶ፡ «ንቡ ንሰገድ በባሕቲታ በማርያም ድንገል ለመ መንታ ለስነብርታ ወለስእማታ ትኩነት ወልታ። - ለመ መንታ ለሆነች በድንገል ማርያም ለእርሰዋ ብቻ ኑ! እንሰገድ፡ በወንዶችና ሰሊቶች ባርቺ ጋሻ መካታ ትሁነን» በማለት ለማርያም ብቻ አንድንሰግድ ይጋብዘናል (ዝሂ ከማሁ፡ 172)። እነዚህ ላይ በተለይ በመጀመሪያው ምስጋና ላይ በስ በግደት የተነገረው፡ በሁለተኛው ምስጋና ላይ እንደ ፈረሰ ልብ ይሏል። ይህን የመስሰ ብዙ የተምታታና የተቀየጠ አምልኮ በመጽሐፉ ውስጥ በበፋት ይስተዋላል።

ይህን ኢመጽሐፍ ቅዱሳዊ ትውፊት በመከተል ይመሰላል፡ ዛሬ በተሰይ በዐማርኛ ቋንቋ ተዘጋጅተው የሚወጡ አንዳንድ መዝሙሮች፡ አግዚአብሔርን ብቻ ሳይሆን ቅዱሳንን የሚያመስግኑና የሚማፀኑ ጭምር ሆነው አናገኛቸዋለን። እንደዚህ ያለ ይዘት ባላቸው መዝሙሮች ውስጥ የሚተላለፈው መልእክት፡ ቅዱሳንን አንደ ከብራቸው መጠን አገልግሎታቸውንና ለአግዚአብሔር ያሳዩትን ፍቅር የሚገልጽ ሳይሆን፡ ከአግዚአብሔር ጋር የሚያበተካከላቸው ሆኖ ይታያል። ርቢትዮጽያ

ኦርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተ ክርስቲያን ደንበና ሥርዐት፤ የወጡ የሚባሉ መዝሙራት፤ በአንድ ወገን መጽሐፍ ቅዱሳዊና እግዚአብሔር ብቻውን የሚመስገንባቸው ናቸው። «በአንድ ራስ ሁለት ምላስ» እንዲሉ፤ እዚያው ካሌት፤ ወይም ሲዲ፤ ወይም ቪሲዲ ላይ ደግሞ፤ ከእግዚአብሔር በቀር ሌላ አዳኝና አምላክ ያስ የሚያስመስል መልእክት ያላቸው ዝማሬዎችን መስማት የተሰመደ ሆኗል። ሰምሳሌ፡- ዲያቆን ትዝታው ስሙኤል ባሳተመው ቊጥር 3 ካሌት ላይ «መርከቤ» የተሰኘው መዝሙር ጥቂት ስንኞች እንዲህ ይላሉ፡-

«ማዕበል ወጀብ በበዛ
አንተ ነህ የሕይወቴ በዛ
በሞት መካከል ብሄድም
ከእንግዲህ ስልታወክም»

እዚያው ካሌት ላይ ደግሞ ሌላው «ባሰጸጋ» የተሰኘው መዝሙር አራት ስንኞች እንዲህ ይላሉ፡-

«ባሰጸጋ እመቤት ባሰጸጋ እናት
በፍቦናል ከደጅሽ ብዙ በረከት
ወጀቡን ቀዝረናል ብሰን ማርያም
እንዘምራለን እስከ ዘላለም»

የመጀመሪያው መዝሙር ስንኞች፤ የበዛውን ማዕበልና ወጀብ መሻገር የሚቻለው በእግዚአብሔር አንደ ሆነ ሊናገሩ፤ የሁለተኛው መዝሙር ስንኞች ደግሞ እግዚአብሔርን ከዚህ ስፍራው አንሥተው፤ በድንግል ማርያም የተኩበት ሁኔታ በግልጽ ይታያል። /ይህን ለማንጸጸር በተሰይ የተሠመረባቸውን ስንኞች ያመሳክሯል/። ይህ ታዲያ ሁለት አማልክት ያሉን እያስመስልብንም? እንዲህ ያሰው እርስ በርሱ የሚጋጭ! የመጀመሪያው በሁለተኛው የሚፈርሰበትና የሚተካበት ውጥንቅጥ ዝማሬ ለዘማሪዎቹ ገሲና ባይቈረቀርም፤ እስተዋይ ለሆነው ስሜ ምስሙን ግን ግራ የሚያጋባና ፈጽሞ የማይዋጥ ነው።

የአንዳንድ «አዝማራ-መዘምራን» ዝማሬዎችም ፍጹም ክሕደትና አምልኮ ባዕድን የሚያስፋፋ ናቸው። አዝማራ፤ ሰዎች በተሰበሰቡበት በፍራ ሊጫወት ዐላማው ሰዎችን እሞጋግሶ ገንዘብ መሸሰም ነው። ስለ ሆነም አንዱን ባሞገስባቸው ስንኞች፤ ስም ብቻ እየሰወጠ ሌላውን ያሞግሳል። «አዝማራ-መዘምራን» የተባሉ ዘማሪዎችም ለእግዚአብሔር ብቻ የተነገረውንና ለእርሱ ብቻ የተገባውን ምስጋና፤ ለፍጡራን በመስጠትና ለክብራቸው ባልተገባ አምልኮአዊ ዝማሬ በመወደስ አምልኮ ባዕድን ማስፋፋታቸው እየተሰመደ መጥቷል። ርግጥ ይህ ዐዲስ አይደለም፤ መሪነታውና ደባትሩ ክፍል በመጽሐፈ ዚቅ። ቀሳውስቱና ዲያቆናቱ ደግሞ በመጽሐፈ ሰዓታትና በመሳሰለው በእግዚአብሔር ምስጋና ፍጡራንን የሚያመሰግኑ መሆናቸው ይታወቃል። ስበዚህ አንዳንድ «አዝማራ-መዘምራን» ይህን ተመክሮ የወሰዱት ከእነዚህ ወገኖች ባይሆን አይቀርም።

እዚህ ላይ የዲያቆን እንግዳ ወርቅ በቀስ ቊጥር 9 ቪሲዲ መዝሙርን በምሳሌነት መጥቀስ ይቻላል። በዚህ ቪሲዲ ላይ የእግዚአብሔር ቃል ስለ እግዚአብሔር የተናገረውን በቀጥታ ስድንግል ማርያም በመስጠት፤ በአክብሮት ስም አምልኮተ ማርያም እየተንጸባረቀ እንደ ሆነ ከመዝሙሮቹ መገንዘብ ይቻላል። ለመጥቀስ ያህል በመዝሙረ ዳዊት 40፡1 ላይ «ቂደቱ እግዚአብሔርን ደጅ ጠናሁት፤ እርሱም ዘንበል እበልኝ ጩኸቴንም ሰማኝ» የሚለውንና እግዚአብሔርን ደጅ ስለ መጥናት የተነገረውን ቃል እናነባለን። /ደግሞም ደጅ ጥኑ የተባልነው እግዚአብሔርን ብቻ ነው (መዝ. 27፡14፤ 37፡9፡34)/። በተጨማሪም፤ «በሳደረገልኝ ሁሉ በእግዚአብሔር ምንን እመልሳለሁ?» (መዝ. 116፡12) በማለት የእግዚአብሔርን ውለታ ለመመስሰ የማይቻል ስለ መሆኑ የዘመረውን እናገኛለን። በቪሲዲው ላይ ግን እነዚህ

8. «አዝማራ-መዘምራን» ማለት ያስፈለገው፤ አዝማራ አንዱን ባመሰገነበት ምስጋና ሌላውን እንደሚያመሰግን፤ እነዚህ «መዘምራን»ም በእግዚአብሔር ምስጋና ፍጡርን የሚያመልኩ መሆናቸውን ለማመልከት ነው።

9 በመጽሐፈ ዚቅ ለፍጡራን የተሰጠውን የፈጣሪ፡- ስፍራ፡ ክብርና ምስጋና «የተቀበረ መከሊት» በተሰኘው መጽሐፍ ምዕራፍ 2 ላይ የተረጋገጠውን ሐሳብ መመልከት ይጠቅማል።

የዳዊት ዝማሬዎች በም በመተካት ለድንገል ማርያም እንደ ተሰጡ የሚከተሉት ክህሎት መዝሙሮች ላይ የተወሰዱት ሰንኞች ያሳያሉ።

«ደጅ ጠናቤ ቁደጅ ኪዳነ ምሕረትን
ተደናናሁኝ ረሳሁ ሐዘኝን»

እና

«ሰላደረገችህን በእናተ
ምን እክፍላታለሁ በእመቤተ»

በነዚህ ሰንኞች የእግዚአብሔር ቃላት እንደ ተሰጡ ልብ ይሏል።

ደግሞም ሐዋርያው ጳውሎስ ስለ ክርስቶስ እብረኛ መሆኑን በየመልእክቶቹ የገለጸውን (ኤፌ. 3፡1፤ 4፡1፤ 2ጢሞ. 1፡8፡17፤ 2፡9፤ ፊልሞና 9) እና «ከክርስቶስ ፍቅር ማን ይሰየናል? መክራ፥ ወይስ ጥንቀት፥ ወይስ ስደት፥ ወይስ ራብ፥ ወይስ ራቀትነት፥ ወይስ ፍርህት፥ ወይስ ስደፍ ነው?» (ሮሜ 8፡35) በማለት ለክርስቶስ ሰላሰው ጥልቅ ፍቅር የመሰከረውን እውነት፥

«በእስራት ሸላፍይም እኔ የማይደም ነኝ
ርማዊ ሸደደሁ ፍደም ክርስቲያን ነኝ
ከእመቤተ ፍቅር የሚሰየኝ ማነው?
መክራ ነው ችግር ወይስ እስራት ነው?»

ብሎታል። ርግጥ ይህ ሰው ዝማሬውን ከዋናው ምንጭ ከመጽሐፍ ቅዱስ ቤቀዳ ኖሮ እንዲህ ባለም ነበር። ነገር ግን የቀዳው ፍጹም ከደፈረሰው ምንጭ ከመጽሐፈ ሰዓታት ሊሆን ይችላል። ምክንያቱም ይህንኑ /ሁለተኛውን/ የእግዚአብሔር ቃል መጽሐፈ ሰዓታት ለውጦ እንዲህ ብሏል፤ «ሃይማኖት ፊልሶፊ ስንቲ ማርያም ከመ ጳውሎስ ደዘኑ፤ ሕማምነት? መጥባሕትነት? ጻፈርነት? ስኅደት? ፍቅርኪ ዘደክለ) መነት? - ማርያም ሆይ! ጳውሎስ እንደሚናገረው የፊልሶፊ ሃይማኖት ስንቲ ነሽ፤ ፍቅርሽን የሚያስተውን ማን ነው? ሕማም ነውን? ስደፍ ነውን? ጥንቀት ነውን?» (መጽሐፈ ሰዓታት 1989፤ 234)። ታዲያ ድንገል ማርያምን በዚህ መንገድ ማመሰገን እምልኮት እንጂ አከብሮት እንዴት ይሆናል? ይህ «ነፍሴ ጌታን ታከብረዋለች» (ሉቃ. 1፡46) ብላ በትሕትና

የተናገረችውን የድንገል ማርያምን መልካም ስም እንደ ማጥፋት ይቈጠራል። ይህን እምልክላዊ ውዳሴ አርሷ እንደማትቀበለውም ጥርጥር የሰውም።

በመጽሐፍ ቅዱስ ለእግዚአብሔር ካልሆነ በቀር፥ ምስጋናና ዝማሬ እንዲቀርብ የታዘዘበት ሁኔታ ፈጽሞ የለም። የእግዚአብሔር ሰዎችም ከእርሱ በቀር ማንንም አላመሰገኑም፤ ለማንም አልዘመሩም። እምላክ በሰዎች ዐድሮ ሰላደረገው ሁሉ ምስጋናውን ጠቅልሎ ሊወስድ ይገባዋል። እርሱ ሲሠራ በመሣሪያነት ያገለገሉት ሰዎች፥ የእርሱን ክብር ለራሳቸው የሚወስዱበት ምንም ምክንያት የሰም። ይህን ደግሞ ከማንም በላይ ዛሬ ባለማወቅ «ካልዘመርግላችሁ፥ ካላመለከናችሁ» የምንላቸው ቅዱሳን ጠንቅቀው ያውቃሉ።

በዘመነ መላክንት እስራኤልን ለመታደግ እግዚአብሔር ያስነሣቸው ነቢዩቱ ዲቦራና ባርቅ፥ በጠላቶቻቸው ላይ ድልን ከተቀዳጁ በኋላ፥ ክብሩንና ምስጋናውን ለራሳቸው አልወሰዱም፤ ለእስራኤል ልጆችም አላልፈው አልሰጡም። ነገር ግን እንዲህ ሲሉ ተቀኙ፤ «በእስራኤል ውስጥ መሪዎች ስለ መሩ፥ ሕዝቡም ነፍሳቸውን በፈቃዳቸው ስለ ሰጡ፥ እግዚአብሔርን ሸመሰገኑ» (መላ. 5፡1-2)። በዚህ ቅኔ የተመሰገነው እግዚአብሔር ብቻ ነው። መሪዎቹ እና/ወይም ነፍሳቸውን በፈቃዳቸው ሰጡ የተባሉት ሕዝቡ እንዲሠሩ የታዘዙትን ሰላደረጉ የእግዚአብሔርን ቅኔ የሚጋሩበት ምክንያት የለም። እነርሱም ቢሆኑ ለእኛም የጸጋ ወይም የአክብሮት ተቀኙልን አላሉም።

ከብዙው በጥቂቱ ስለ ምስጋናና ዝማሬ መጽሐፍ ቅዱሳዊው ትምህርትና ተመክሮ ይህን ይመሰላል። ከዚህ ውጪ በእግዚአብሔር ምስጋናና ዝማሬ እግዚአብሔርን ብቻ ማምለክ ትተን ሌሎችንም ካከበርንበት ፈጣሪያችንን እናስቀናዋለን (ዘፀ. 20፡6፤ 34፡14፤ ዘዳ. 4፡23-24፤ 6፡15-16፤ 1ቆሮ. 10፡21-22)። «ከእኔ በቀር ሌሎች ስማልክት እይዙኑልህ» (ዘፀ. 20፡3) ያለውን የመጀመሪያውን ትእዛዝም አንጥላለን። ለሰዚህ ምስጋናችንና ዝማሬያችን መስተካከልና ለእግዚአብሔር ብቻ መቅረብ አለበት።